

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lieta Nr.A420187417
AA43-0978-18/14

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2018.gada 27.decembrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Linda Vīnkalna, tiesneses Inga Juhņeviča-Knoka un Laura Konošonoka

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „ONDO” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 21.februāra lēmuma Nr.4-pk atcelšanu, sakarā ar SIA „ONDO” apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 15.marta spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2016.gada 16.jūnijā Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – Centrs) uzsāka administratīvo procesu par pieteicējas SIA „ONDO” īstenotās komercprakses atbilstību likuma prasībām. Pārbaudē konstatēts, ka pieteicēja piedāvā patērētājiem kreditēšanas līgumus ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļai neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā saistībā ar kredīta termiņa pagarināšanu. Līdz ar to pieteicējas kreditēšanas līguma izmaksas patērētājam nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei, kas ir pretēji Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļā noteiktajam. Pieteicēja ar savu rīcību īstenojusi negodīgu, profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, kas būtiski negatīvi ietekmē patērētāja ekonomisko rīcību.

[2] Ar Centra 2017.gada 21.februāra lēmumu (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) patērētāju kolektīvo interešu pārkāpuma lietā Nr.4-pk pieteicējai uzlikta soda nauda 56 000 *euro* apmērā.

Centra ieskatā nepastāvēja šaubas par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³daļas piemērojamību attiecībā uz kredīta termiņu

atlikšanu. Maksa par kredīta lietošanu pagarinātajā termiņā vai maksa par līguma grozījumu noslēgšanu ir kredīta izmaksas, un uz tām ir attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktie ierobežojumi. Noslēdzot vienošanos par aizdevuma atmaksas termiņa pagarināšanu, izmaksas, kas saistītas ar aizdevuma lietošanu pagarinātajā termiņā, kredīta devējam kļūst zināmas un saistošas, aprēķinot kredīta kopējo izmaksu pieauguma ierobežojumu.

Grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī, un pārkāpums attiecībā pret jaunajiem klientiem tika novērsts tikai pēc vairāk nekā deviņiem mēnešiem, līdz ar to Centra aicinājums pieteicējam rakstveidā apņemties novērst pārkāpumu bija uzskatāms par iestādes īpašu pretimnākšanu.

Pirms pieteicējas pieļautā pārkāpuma būtiskuma un ietekmes izvērtēšanas Centrs, balstoties uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas rādītājiem, kā arī lietas ietvaros esošajiem datiem par komisijas maksas par kredīta atlikšanu apmēriem, veica pieteicējas iespējami patērētājiem radīto zaudējumu aprēķinu, kurā norādītais zaudējumu aprēķins balstīts uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas datiem. Pieteicējam ar pārsūdzēto lēmumu piemērotā soda nauda ir pamatota un samērīga attiecībā pret tās pieļauto pārkāpumu.

[3] Pieteikumu par pārsūdzētā lēmuma atcelšanu pieteicēja pamatojusi šādi.

[3.1] Pārsūdzētajā lēmumā kļūdaini norādīts, ka patērētāja kreditēšanas līguma komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir ieskaitāma kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu tiek piemērota gadījumos, kad līgums noslēgts uz konkrētu termiņu, bet patērētājs pats tomēr vēlas šo termiņu pagarināt.

Pieteicēja, pamatojoties uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā un 8.panta 2.³daļā noteikto, uzskata, ka kredīta kopējās izmaksās iekļauj arī izmaksas par papildu pakalpojumiem saistībā ar kreditēšanas līgumu ar nosacījumu, ka papildu pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, lai saņemtu kredītu vai lai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Tomēr komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ietverama sākotnējās kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo tas, ka šādas izmaksas radīsies, nav un nevarēja būt zināms kredīta devējam, noslēdzot līgumu ar patērētāju.

[3.2] 2015.gada 28.maija grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī kopā ar minētā likuma 8.panta 2.³daļu, kas paredz procentos izteiktus ierobežojumus kredīta kopējām izmaksām patērētājam dienā. Termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” nav ieviests Latvijas normatīvajos aktos ar minētajiem Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumiem vai saistībā ar ierobežojumu noteikšanu kredīta kopējām izmaksām dienā (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļa), bet gan ar citu tiesisko regulējumu – gada procentu likmes aprēķināšanu (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta ceturtnā daļa).

Izskatot grozījumus 3.lasījumā, tika atbalstīts Ekonomikas ministrijas un Saeimas Juridiskā biroja ierosinājums juridiskās tehnikas prasību ievērošanas labad pārceļt terminu „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” no Ministru kabineta 2010.gada 28.decembra noteikumu Nr.1219 „Noteikumi par patērētāja kredītešanu” (turpmāk – Noteikumi Nr.1219) 2.2.apakšpunkta arī uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktu.

2015.gada 20.maijā, izskatot likumprojektu 3.lasījumam, Ekonomikas ministrijas pārstāvis Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē norādīja, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam ir tādā pašā nozīmē un izpratnē lietots kā Noteikumos Nr.1219. Pārstāvis, atbildot uz Latvijas Alternatīvo finanšu pakalpojumu asociācijas (turpmāk – Asociācija) pārstāves jautājumu, vai kredīta kopējās izmaksas ir viss, kas kredītdevējam ir zināms uz līguma noslēgšanas brīdī, tas ir, izmaksas, kas kredītdevējam līguma noslēgšanas brīdī nav zināmas, netiek ietvertas kredīta kopējo izmaksu definīcijā, ministrijas pārstāvis norādīja, ka tā tas ir.

Līdz ar to likumdevējs skaidri un nepārprotami apsprieda termina saturu un vienojās par šī termina izpratni, ko apliecina audioierakstā paustā Ekonomikas ministrijas pārstāvja atbilde Saeimas Juridiskajam birojam.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļa noteic, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kredītešanu noteiktajā kārtībā. Lai piemērotu minētā panta 2.³daļu par kredīta kopējām izmaksām patērētājam dienā, izmantojamas Ministru kabineta noteikumos ietvertās tiesību normas, kas attiecas uz gada procentu likmes aprēķināšanu. Nebūtu pamatoti Noteikumos Nr.1219 ietvertu terminu – „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”, kas vēlāk juridiskās tehnikas prasību ievērošanas labad pārņemts Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, abos tiesību aktos interpretēt atšķirīgi.

Šo secinājumu apstiprina Latvijas Universitātes Juridiskās tālākizglītības un profesionālās pilnveides centra 2017.gada 16.februāra atzinums.

2015.gada jūlijā Asociācija izstrādāja vadlīnijas un nosūtīja tās Centram saskaņošanai. 2015.gada 4.augustā Centrs elektroniski apstiprināja šo vadlīniju projektu: „Andis Priedītis, Centrs: „Caurskatījām projektu, pa lielam viss ir kārtībā, arī aprēķins...”. Lai gan Centrs minēto nenoliedz, tomēr tas pārsūdzētājā lēmumā norāda, ka vadlīniju projektā neesot bijis pietiekamas konkrētības, lai secinātu, ka Centrs akceptējis tādu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretāciju, kādu saprata un piemēroja nozares komersanti. 2016.gada 11.janvārī Centrs iebilda pret 2015.gada 9.decembrī Asociācijas nosūtītajām nozares speciālistu apstiprinātajām vadlīnijām, norādot, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nedrīkst pārsniegt 0,25 % dienā. 2016.gada 1.martā Centrs mainīja savu viedokli par tiesību normu piemērošanu, norādot, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nevar pārsniegt 0,2 % dienā. 2016.gada 16.maijā Centrs aicināja Asociāciju vērsties Ekonomikas ministrijā ar priekšlikumiem normatīvo aktu izskaidrošanai vai pilnveidošanai.

[3.3] Attiecībā par jēdziena „kredīta kopējās izmaksas patērētājam dienā” saturu Latvijas normatīvajos aktos pieteicēja norāda, ka Patērētāju tiesību

aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļas norāde par to, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā, atspoguļota Noteikumos Nr.1219, saskaņā ar kuriem kredīta kopējās izmaksas patērētājam galvenokārt noskaidro ar mērķi, lai aprēķinātu gada procentu likmi. Saskaņā ar Noteikumu Nr.1219 2.4. un 6.punktu gada procentu likme definēta kā kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas gada procentos no patērētājam piešķirtās kredīta kopējās summas, iekļaujot tajā izmaksas saskaņā ar Noteikumu Nr.1219 5., 6. un 7.punktu. Aprēķinot gada procentu likmi, neņem vērā maksājumus, ko patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi. Vienlaikus secināms, ka Noteikumu Nr.1219 5., 6. vai 7.punktā, saskaņā ar kuriem veicama gada procentu likmes aprēķināšana, nav dota norāde par to, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu būtu iekļaujama kredīta kopējās izmaksās.

Kreditēšanas līgumu slēdz uz noteiktu termiņu, un tajā paredz saistību izpildes laiku. Atbilstoši Noteikumu Nr.1219 8.punktam kredīta kopēju izmaksu un gada procentu likmes aprēķinu veic, pieņemot, ka kreditēšanas līgums ir spēkā tajā laikposmā, par kuru tas noslēgts un ka kredīta devējs un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar noteikumiem un termiņiem, par kuriem abas puses vienojušās kreditēšanas līgumā. Šo pieeju pieteicēja izmanto arī Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkta un 8.panta 2.³daļas interpretācijā. Praksē komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu piemēro tikai tad, ja pats patērētājs vēlas grozīt sākotnējā līgumā nolīgtos saistību izpildes nosacījumus vai termiņu. Tas netieši apliecina arī to, ka patērētājs nespēj izpildīt uzņemtās saistības. Līdz ar to šī komisija netiešā veidā iecerēta, lai motivētu patērētāju laikus izpildīt uzņemtās saistības, nevis to izpildi vairākkārt pagarinātu. Satversmes tiesa 2011.gada 8.aprīļa sprieduma lietā Nr.2010-49-03 21.punktā atzina, ka kredīta atdošanas laiks (piemēram, pirms termiņa) raksturo patērētāja spēju pildīt saistības.

[3.4] Jautājumu, vai komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu būtu ietverama kredīta kopējās izmaksās patērētājam, noskaidrojams arī Eiropas Savienības tiesību dokumentos, no kuriem attiecīgais regulējums ir aizgūts.

Lai aprēķinātu gada procentu likmi, Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 23.aprīļa direktīvā 2008/48/EK par patēriņa kredītlīgumiem un ar ko atceļ direktīvu 87/102/EEK (turpmāk – Direktīva 2008/48/EK) lietots termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” (3.panta „g” apakšpunkts), kurš ir identisks Latvijas normatīvajos aktos lietotajam analogiskam terminam. Direktīvas 2008/48/EK 19.panta trešā daļa sasaucas ar Noteikumu Nr.1219 8.punktu un paredz, ka gada procentu likmes aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka kredītlīgums ir spēkā laikposmā, par ko panākta vienošanās, un kreditors un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar kredītlīguma noteikumiem un tajā minētajiem datumiem.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā un Noteikumu Nr.1219 8.punktā ietvertajām normām skaidrojums ir rodams Eiropas Komisijas vadlīnijās Direktīvas 2008/48/EK piemērošanai, kurās norādīts, ka gada procentu likmes aprēķinā netiek iekļautas tādas izmaksas, kas attiecas uz maksu

par izmaiņām līguma nosacījumos un termiņā, kas veiktas pēc patērētāja pieprasījuma. Ne visas komisijas maksas ietilpst gada procentu likmē, t.sk. par līguma noteikumu neievērošanu, agrāku aizdevuma atmaksu u.tml. gadījumos.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkts un 8.panta 2.³daļa jāinterpretē neatrauti no citām Patērētāju tiesību aizsardzības likuma, Noteikumu Nr.1219 un Direktīvas Nr.2008/48/EK normām. Pārsūdzētajā lēmumā piemērotās normas interpretētas tikai gramatiski, nevērtējot likuma sistēmu kopumā. Atbilstoši Eiropas Komisijas skaidrojumam komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu netiek ņemta vērā, aprēķinot gada procentu likmi jeb aprēķinot kredīta kopējās izmaksas patērētājam.

[3.5] Attiecībā uz kredīta kopējām izmaksām un jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summu pieteicēja pieņem, ka Centrs varētu būt uzskatījis, ka nedrīkst pieļaut tādu situāciju, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir pilnīgi neierobežota un tāpēc varētu aizskart patērētāju. Pieteicēja norāda, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likums jau šobrīd ierobežo komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu apmēru vismaz divos aspektos.

Pirmkārt, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļa jebkurā gadījumā ļauj izvērtēt, vai komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir samērīga. Otrkārt, Direktīvas 2008/48/EK skaidrojuma kontekstā ir skaidri norobežojama minētā likuma 8.panta 2.³ un 2.⁴daļa.

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā lietotais termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” ir interpretējams tāpat, kā šo terminu saprot, aprēķinot gada procentu likmi atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un ceturtajai daļai, Noteikumiem Nr.1219 un Direktīvas 2008/48/EK 19.panta skaidrojumam. Proti, komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu neietilpst šajās izmaksās.

Vienlaikus komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nedrīkstētu būt neierobežota. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴daļā ir lietots nevis termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”, bet gan – „jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summa”. Saskaņā ar šo normu procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanu un citu ar kredīta līguma izpildi saistīto maksājumu summa nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu. Līdz ar to atbilstoši minētā likuma regulējumam komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir ietverama nevis „kredīta kopējās izmaksās patērētājam”, bet gan jēdzienā „jebkurā ar kredītu saistīto izdevumu summā”. Komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu neietekmē ne gada procentu likmes, ne dienas procentu likmes aprēķināšanu.

[3.6] Gan Satversmes tiesa, gan Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir atzinusi, ka likuma skaidrība nozīmē to, ka tiesību norma ir formulēta tādējādi, lai tās adresāts varētu izprast savas tiesības un pienākumus un atbilstoši vadīt savu rīcību, kā arī paredzēt tās sekas.

Gadījumā, ja likumdevējs būtu vēlējis nodalīt minētos tiesiskos regulējumus – gada procentu likmes un dienas procentu likmes aprēķināšanu –, tas bija skaidri jāpasaka, nevis jālieto viens un tas pats termins viena normatīvā akta ietvaros, bet dažādās nozīmēs, jo tas neatbilst juridiskās tehnikas

patmatprincīpiem. Turklāt gada procentu likmes termins tieši dienas procentu likmju aprēķināšanas dēļ tika pārņemts likuma tekstā no tiesiskā regulējuma par gada procentu likmēm, to nepārprotami pamatojot.

Likumdevējs apzināti nodalījis divus regulējumus, ar kuriem raksturot ar kredītu saistīto izdevumu ieskaitīšanu gada procentu likmē (un līdz ar to arī dienas procentu likmē) vai jebkurā ar kredītu saistīto izdevumu summā. Šāda pieeja pilnībā atbilst Eiropas Komisijas vadlīnijām par Direktīvas 2008/48/EK piemērošanu. Uz komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu attiecas Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴daļa, nevis šā panta 2.³daļa.

Nav saskatāms loģisks pamatojums tam, kāpēc lai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretācijā neizmanto tu Noteikumu Nr.1219 II nodaļu. Patērētāju tiesību aizsardzības likuma teksts un tā izstrādes materiāli to nepārprotami apliecina. Tostarp tiesību zinātnieki Latvijas Universitātes Juridiskās tālākizglītības un profesionālās pilnveides centra 2017.gada 16.februāra atzinumā norāda, ka Noteikumu Nr.1219 II nodaļa nedalāmi attiecas uz kredīta kopējo izmaksu patērētājam noteikšanu, un nav saskatāms pamatojums tam, lai šīs nodaļas saturu nodalītu, aprēķinot „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”.

Komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ietverama kredīta kopējās izmaksās patērētājam, nedz noslēdzot līgumu uz sākotnējo termiņu, nedz pagarinot šo termiņu. Tomēr komisijas maksai par kredīta termiņa atlikšanu ir jābūt samērīgai un tās piemērošanas kārtībai saprotamai, un kopā ar visām citām kredīta izmaksām tā nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴daļai. Šīs komisijas piemērošana vispirms ir saistāma ar paša patērētāja izvēli – izpildīt saistības laikus, papildus šādu komisiju nemaksājot, vai tomēr lūgt to izpildi pagarināt, maksājot iepriekš zināmu samērīgu maksu (ap 8 – 15 *euro*, ja vēlas pagarināt 100 *euro* vērtā aizdevuma atmaksu). Komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu ir normāla un izplatīta prakse kreditēšanas biznesā, arī kredītiestādēs.

[3.7] Atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²pantam Centrs soda naudu var uzlikt komersantam tikai gadījumā, ja tas ir veicis negodīgu komercpraksi. Tas vien, ka komersants būtu pieļāvis kādas tiesību normas pārkāpumu, automātiski nenozīmē to, ka ir veikta negodīga komercprakse. Pieteicējas komercprakse nav bijusi nedz maldinoša, nedz agresīva.

Centra ieskatā pieteicējas komercprakses negodīgums izpaužas tajā, ka pieteicēja nav ievērojusi pietiekamu rūpību un ir būtiski negatīvi ietekmējusi patērētāju rīcību, proti, ir pārkāpusi Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1.punktu.

Pirmkārt, pārsūdzētais lēmums neatspoguļo to, kāpēc komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu neiekļaušana kredīta kopējās izmaksās neatbilst profesionālajai rūpībai Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma izpratnē. Pārsūdzētajā lēmumā nav skaidrojuma par šā kritērija iestāšanos, ievērojot to, ka pieteicēja ar Asociācijas starpniecību pieprasīja vairākus atzinumus un pastāvīgi sazinājās ar institūcijām, lai noskaidrotu saistošo tiesību normu saturu.

Otrkārt, pārsūdzētais lēmums neatspoguļo argumentāciju par to, kāpēc pieteicējas prakse būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai to skar. Pat pieņemot, ka ir bijusi kāda negatīva ietekme, tas pats par sevi nav pietiekami, jo ir nepieciešams konstatēt šīs ietekmes būtiskumu.

Treškārt, pārsūdzētajā lēmumā nav pamatots, kāpēc jautājumu risināšana līgumtiesisko attiecību ietvaros būtu uzskatāmas par negodīgu komercpraksi, ņemot vērā to, ka patērētājs bija informēts un saprata komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu būtību, proti, ka tā jāmaksā gadījumā, ja pats vēlas mainīt aizdevuma noteikumus.

Tomēr iestādes lēmumam ir jāatbilst pamatojuma principam.

[3.8] Kā atzinusi Augstākā tiesa, negodīgas komercprakses jēdzienu vispārīga interpretācija vienīgi no gramatiskā viedokļa vai citu normatīvo aktu kontekstā nav pamatota un pietiekama. Pie secinājuma, ka pieteicēja ir veikusi negodīgu komercpraksi, var nonākt, vienīgi vērtējot kompleksu pieteicējas rīcību. Tas atspoguļots arī Eiropas Savienības tiesas praksē, ka pamatojums par negodīgas komercprakses esamību tiek izvērsts pat vairākos desmitos punktu.

Centrs nav ievērojis šos pamatprincipus. Pārsūdzētajā lēmumā pielietota mehāniska pieeja – secināts, ka ir bijusi negodīga komercprakse, jo pieteicēja ir pārkāpusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma attiecīgo normu, kas pats par sevi ir diskutabls jautājums. Šāda Centra pieeja noved pie secinājuma, ka ikviens likuma pārkāpums, ja tāds ir veikts, būtu negodīga komercprakse.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.panta 2.punkts noteic, ka komercprakse ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam. Minētā likuma 2.panta trešās daļas 1.punkts noteic, ka likuma noteikumi neskar līgumiskās attiecības. Minēto nosaka arī Eiropas Parlamenta un Padomes 2005.gada 11.maija direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 (turpmāk – Direktīva 2005/29/EK) 3.panta 2.punkts.

Kā norādījusi Augstākā tiesa, par komercpraksi nav uzskatāmi vienošanās noteikumi kā tādi, bet galvenokārt kā rīcība pirms darījuma noslēgšanas, kas vedina patērētāju pieņemt lēmumu par iesaistīšanos darījumā. Ievērojot minēto, Centram bija jāpamato, kā tieši ir izpaudusies pieteicējas komercprakse un kā tas saskan ar to, ka nedz Negodīgas komercprakses aizlieguma likums, nedz Direktīva 2005/29/EK neietekmē līgumtiesiskās attiecības.

Pārsūdzētajā lēmumā nav pamatots, kā tieši ir ietekmēta vidusmēra patērētāja ekonomiskā rīcība. Šāds pamatojums norādāms ikvienā gadījumā, kad nepastāv likumiskā prezumpcija, un tā pastāv tikai attiecībā uz maldinošu un agresīvu komercpraksi (Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 11. un

13.pants). Eiropas Savienības tiesa 2013.gada 19.septembra sprieduma lietā Nr.C-435/11 38.punktā atzina, ka tikai Direktīvas 2005/29/EK I pielikumā norādītie komercprakses veidi jebkuros apstākļos ir uzskatāmi par negodīgiem – pārējos gadījumos ir nepieciešams izvērtēt katra gadījuma atbilstību negodīgas komercprakses elementiem. Centrs šādu izvērtējumu nav veicis pienācīgi, un līdz ar to pārsūdzētais lēmums to neatspoguļo.

Pieteicēja visiem klientiem skaidri un nepārprotami norādīja un darīja zināmus noteikumus, uz kādiem iespējama kredīta saņemšana un kredīta termiņa pagarināšana. Jebkurš patērētājs var un varēja brīvi izvēlēties pildīt savas saistības un nenonākt līdz komisijas maksai par kredīta termiņa atlikšanu vai neuzņemties saistības. Pieteicējas prakse komisijas maksu par kredīta termiņa atlikšanu neiekļaut kredīta kopējās izmaksās gan bija darīta patērētājiem zināma, gan nekādā veidā neietekmēja patērētāja ekonomisko rīcību attiecībā uz pieteicējas pakalpojumiem. Atbilstoši Direktīvai 2008/48/EK šādas maksas nemaz nav jānorāda gada procentu likmē, kas tieši vērsta uz patērētāju informēšanu par aizdevuma izmaksām, lai tos varētu saprātīgi salīdzināt.

Līdzīgā lietā Eiropas Savienības tiesas 2016.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.C-310/15 39.-41.punktā attiecībā uz patērētājiem sniegtajiem paskaidrojumiem uzsvērts, ka informācija pirms līguma noslēgšanas par līgumiskajiem nosacījumiem un šī līguma noslēgšanas sekām patērētājam ir būtiski svarīga. Tieši it īpaši uz šādas informācijas pamata patērētājs izlemj, vai viņš vēlas uzņemties līgumiskas saistības ar tirgotāju, piekrītot tā jau iepriekš formulētajiem nosacījumiem. Tādējādi saistībā ar nosacījuma, kas ir paredzēts Direktīvas 2005/29/EK 5.panta 2.punktā, pārbaudi valsts tiesa ir tā, kam ir jānosaka, vai tādos apstākļos kā pamatlietā, proti, kad patērētājs pirms pirkuma izdarīšanas ir ticis pienācīgi informēts par to, ka pārdošanā esošais datora modelis netiek tirgots bez iepriekš instalētām programmām, un viņš šī fakta dēļ principā ir varējis brīvi izvēlēties cita modeļa vai citas preču zīmes datoru ar līdzīgām tehniskām īpašībām, kuru pārdod bez programmām vai kurš ir saistīts ar citām programmām, patērētāja spējas pieņemt uz informāciju balstītu komerciālu lēmumu nav bijušas ievērojami apdraudētas.

Izskatāmajā lietā pieteicēja darīja saviem klientiem zināmu pilnīgi visu informāciju par to, kādi noteikumi ir piemērojami, ja klients izvēlas saņemt aizdevumu un to pagarināt, kas attiecīgi tika atspoguļots līguma tekstā. Jebkurš patērētājs varēja brīvi izvēlēties, vai slēgt līgumu ar pieteicēju, vai to nedarīt. Pieteicējas komercprakse nav ietekmējusi patērētāju ekonomisko rīcību. Turklāt, pat pieņemot, ka šāda ietekme varētu būt bijusi, tā nav bijusi būtiska.

[3.9] Kā jau norādīts, pieteicēja nav pieļāvusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļas un 2.³daļas pārkāpumu, jo komisijas maksa, kas piemērota par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu, nebija jāietver kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Šādā veidā minētā likuma regulējumu interpretēja ne vien pieteicēja, bet arī pārējie tirgus dalībnieki un pilnīgi visi juridiskie padomdevēji, kuru viedokli pieteicēja lūdza.

Tomēr, ja hipotētiski pieņem, ka no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma vai citām tiesību normām izriet pretējais, jāsecina, ka esošais regulējums nav

pietiekami skaidrs. No strīdus tiesību normām skaidri neizriet tas, ka komisijas maksas par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu ir jāietver kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Līdz ar to Centram nebija tiesības piemērot pieteicējam soda naudu. Šādu aizliegumu nosaka tiesiskās drošības (noteiktības) princips. Gadījumā, ja tiesību norma pieļauj vairākus risinājumus, iestādei un tiesai ir jāizvēlas privātpersonas interesēm atbilstošākais.

Kā atzinusi Augstākā tiesa (*sal. sk. nolēmumus lietās Nr.SKA-107/2011, Nr.SKA-152/2013 un Nr.SKA-28/2012*): 1) tiesiskā valstī nav pieļaujams, ka no tiesību normām ar pietiekamu skaidrību neizriet tiesiskās sekas, kas iestājas par pārkāpumiem; 2) ja no tiesību normām ar pietiekamu skaidrību neizriet, piemēram, nodokļa maksāšanas pienākums, soda nauda un nokavējuma nauda par nodokļa maksāšanas pienākuma neievērošanu nav piemērojama; 3) tiesiskās drošības princips ir īpaši stingri jāievēro tāda tiesiskā regulējuma gadījumā, kas var radīt finansiālas sekas; 4) tiesiskās drošības princips ir Eiropas Savienības tiesību pamatprincips, kas pieprasa, lai jo īpaši noteikumi, kas uzliek maksājumus, būtu skaidri un precīzi, lai persona varētu nepārprotami zināt savas tiesības un pienākumus un tādēļ varētu atbilstoši rīkoties.

Minētais secināts Satversmes tiesas 2010.gada 19.jūnija spriedumā lietā Nr.2010-02-01, kā arī Eiropas Savienības tiesas 2006.gada 26.oktobra spriedumā lietā Nr.C-248/04.

Pieteicējam piemērots liela apmēra naudas sods, kas ir kriminālsods Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas (turpmāk – Konvencija) izpratnē, lai gan iztrūkst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma skaidrības. Analizējot minētā likuma regulējumu, tirgus dalībnieki un tiesību speciālisti uzskatīja, ka komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu nav ietverama kredīta kopējo izmaksu dienas aprēķinā. Līdz ar to strīdus regulējums neatbilda tādām likuma kvalitātes prasībām, lai to uzskatītu par pietiekami skaidru. No 2016.gada 1.janvāra līdz pat 2016.gada 5.augustam nepastāvēja vienots viedoklis par to, vai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļa ir attiecināma arī uz kredīta termiņa pagarināšanas izmaksām. 2016.gada 5.augustā notika tikšanās starp Ekonomikas ministriju, Centru, nebanku kredītu devēju nozares dalībniekiem un Saeimas Juridisko biroju par minētās tiesību normas interpretāciju. Pārsūdzētajā lēmumā šis fakts ir norādīts un analizēts.

Pēc šīs tikšanās pieteicēja nekavējoties nosūtīja Centram vēstuli, ar kuru apņēmas veikt nepieciešamās izmaiņas sistēmās, lai nodrošinātu atbilstošu maksu par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu). Tiesiskā valstī nav pieļaujams, ka sods tiek uzlikts par neskaidru tiesību normu pārkāpumiem, kā arī situācijā, kad pieteicēja pēc tam diskusijas par piemērojamās tiesību normas saturu noslēgšanās nodrošināja atbilstību normas prasībām, lai gan nepiekrita tās interpretācijai. Centrs diskusiju laikā nenorādīja uz soda piemērošanu un pārkāpuma fakta atzīšanu par attiecīgo Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu piemērošanu laika posmā līdz brīdim (2016.gada 30.oktobrim), no kura pieteicēja apņēmas nodrošināt normu piemērošanu saskaņā ar Centra prasībām.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2013.gada 22.janvāra sprieduma lietā *Camilleri v. Malta* 34.punktā atzinusi, ka no Konvencijas 7.panta izriet tiesības

no normatīvā akta teksta un nepieciešamības gadījumā no tiesu veiktās interpretācijas uzzināt, par kādiem nodarījumiem tiks piemērots kriminālsods, lai nepieļautu situācijas, kad formāli persona tiek sodīta saskaņā ar likumu, bet tiesību normas neskaidrības dēļ tai nemaz nebija iespējas apzināties darbību, kura būtu sodāma.

No pārsūdzētā lēmuma 3.4.punkta izriet, ka Centram pašam līdz pat 2016.gada augustam nebija skaidra Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanas kārtība, jo tas atzīst divu dažādu aprēķinu iespējamību. Tomēr skaidrai tiesību normai nevar būt šāds piemērošanas rezultāts.

[3.10] Pieteicējai soda nauda tika piemērota nevis tādēļ, ka tā bija pieļāvusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.² un 2.³daļas pārkāpumu, bet gan tādēļ, ka pieteicēja atteicās parakstīt Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.¹pantā noteikto rakstveida apņemšanos.

No minētā likuma 15.¹panta pirmās daļas izriet, ka rakstveida apņemšanās pēc būtības ir tiesisks līdzeklis, ar kura palīdzību tiek nodrošināts, ka komersants rīkosies atbilstoši tam, kā to vēlas Centrs.

Lai gan pieteicēja piekrita ievērot Centra veikto normu interpretāciju, tā tomēr neatzina pārkāpumu, kas ir rakstveida apņemšanās būtiska un neatņemama sastāvdaļa. Pieteicēja pielika būtiskas pūles, lai noskaidrotu piemērojamo normatīvo aktu saturu un nodrošinātu tās komercdarbības likumību, rīkojoties kā krietns un rūpīgs saimnieks. Pieteicēja par minēto rakstveidā informēja Centru, un bija uzskatāms, ka pieteicēja jau bija novērsusi Centra konstatēto pārkāpumu, izpildot tai licencē ietverto nosacījumu.

Lietas izskatīšanas laikā Centrs ietvēra pieteicējas licencē nosacījumu, kas paredzēja tai noteiktā termiņā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, un tas arī tika darīts. Tas nozīmē, ka pēc tam Centrs nebija tiesīgs pieteicējai pieprasīt rakstveida apņemšanās parakstīšanu. Gadījumā, ja iestāde uzskatīja, ka bez nelabvēlīga administratīvā akta izdošanas patērētāji nespēs īstenot savu tiesību aizsardzību, varēja tikt izraudzīti citi iespējamie risinājumi bez soda noteikšanas pieteicējai.

Pieteicējas darbības atbilstība Centra prasībām jau bija nodrošināta, un komersants nevar apņemties novērst pārkāpumu, kurš vairs neeksistē. Līdz ar to Centrs, pieņemot pārsūdzēto lēmumu, ir rīkojies pretēji tiesiskuma principam. Pārsūdzētajā lēmumā nav atspoguļots Centra vērā ņemto apstākļu vērtējums soda naudas apmēra noteikšanai atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otrajai daļai.

Pieteicēja norāda uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļā noteikto lēmumu par negodīgu komercpraksi pieņemšanas termiņu, un to, ka Centrs administratīvo lietu pret pieteicēju uzsāka 2016.gada 16.jūnijā, un līdz ar to tā pienākums bija līdz 2016.gada 16.decembrim pieņemt galīgo lēmumu vai lēmumu par šī termiņa pagarināšanu. Lietā tika pieņemts vienīgi galīgais lēmums 2017.gada 21.februārī, t.i., vairāk nekā divus mēnešus pēc likumā noteiktā termiņa izbeigšanās. Pārsūdzētajā lēmumā nav sniegts pamatojums termiņa nokavējumam, savukārt tiesa pati nevar meklēt

attaisnojumu šādai iestādes rīcībai, jo tiesai objektīvi nav zināms pamatojums termiņa kavēšanai.

Ievērojot visu minēto, Centrs ir pieļāvis būtisku procesuālo pārkāpumu.

[3.11] Pieteicējai piemērotais sods neatbilst tiesu praksē nostiprinātajiem principiem, un sods ir nesamērīgs. Tā piemērošanā ir pārkāpts patvaļas aizlieguma princips, pamatojuma princips un vienlīdzības princips. Centrs nav argumentējis, kā tieši ir nonācis pie konkrētā soda, kas savukārt apgrūtina pieteicējas iespēju loģiski analizēt sodu un saprast tā apmēra pamatojumu. Piemēram, kuri faktori bija noteicošie smagākam vai vieglākam sodam, vai kā pārsūdzētajā lēmumā norādītie dati savstarpēji precīzi korelē, lai Centrs nonāktu pie noteikta soda apmēra. No pārsūdzētā lēmuma redzams, ka soda nauda nav arī samazināta kādu specifisku apstākļu (piemēram, pieteicējas rīcība pēc 2016.gada 5.augusta sanāksmes vai tiesiskā regulējuma neskaidrības dēļ).

Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka pieteicējas it kā pieļautais pārkāpums ir sevišķi smags, taču nevienā normatīvajā aktā nav noteikts šāds pārkāpuma novērtēšanas kritērijs. Pieteicēja neiebilst, ka pie tik lieliem sodiem, kādi paredzēti Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā, varētu pastāvēt šāds dalījums, tomēr, ja likumā nav noteikts šāds dalījums, iestāde to var paredzēt iekšējā normatīvā aktā. Minētais izskatāmajā lietā nepastāv, un, pat ja pastāvētu, – iestādei būtu pienākums vienveidīgi piemērot iekšējos normatīvos aktus (*sk. Augstākās tiesas 2004.gada 7.septembra sprieduma lietā Nr.SKA-110/2004 12.punktu un 2012.gada 2.marta sprieduma lietā Nr.SKA-65/2012 8.punktu*).

Centrs nav ne izskaidrojis, ne pamatojis pieteicējai piemērotās soda naudas nianšes. Pārsūdzētajā lēmumā nav atspoguļots, kā Centrs ir vērtējis Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otrajā daļā minētos soda piemērošanas kritērijus. Centrs ar tādu pašu pamatojumu citiem tirgus dalībniekiem ir piemērojis atšķirīgu naudas sodu. Lai gan pārkāpuma būtiskums un ilgums visu sodīto nozares komersantu gadījumā ir vienāds, tomēr atšķiras pagarinājumu skaits un aizdevumu summas, kas vairāk ir atkarīgs no patērētāju aktivitātes un izvēles, nevis no komersanta gribas.

Pieteicēja pieļauj, ka soda apmērs ir saistīts ar zaudējumu apmēru, jo visu sodīto komersantu gadījumā izvēlēta pieeja, ka soda un zaudējumu attiecība ir 1:15, izņemot AS „4 Finance”, un pieteicējas gadījumā – 1:30 (veselos skaitļos). Pārsūdzētajā lēmumā norādīts soda apmērs pret pieteicējas 2015.gada neto apgrozījumu bez jebkādas korelācijas ar iepriekš izdarītajiem aprēķiniem par patērētājam nodarītajiem zaudējumiem.

Centrs soda aprēķinu veidojis tādā veidā, ka no sākuma noskaidrota vidējā aizdevuma summa ar atmaksu vienā maksājumā 2014. – 2016.gada pirmajā pusgadā, komisijas maksas par kredīta termiņa atlikšanu pārsniegums reizēs vai procentos, pagarinājumu skaits 2016.gadā (neprecizējot periodu – seši vai deviņi mēneši, kā arī to, vai pagarina 2015. vai 2016.gadā slēgtu līgumu), iegūstot aptuvenos zaudējumus patērētājiem bez paskaidrojuma, kā tieši tas darāms. Centrs nav precizējis, cik faktiski pieteicēja vairāk ieņēmusi līdzekļus, bet tas balstījies uz aptuvenu aprēķinu, nevis to, cik precīzi būtu bijis jāmaksā klientam, visus datus individualizējot atbilstoši komersanta sniegtajai informācijai.

Pieteicējai nav zināms, kuru no pārsūdzētajā lēmumā norādītajām alternatīvajām metodēm – 0,2 vai 0,25 % dienas likmi –, Centrs izmantoja, lai aprēķinātu zaudējumus, jo kā pieļaujamas norādītas abas un kas neliecina par tiesību normas skaidrību. Pieteicēja pieļauj, ka atbilstoši secinātajam vidējā zaudējumu aprēķinā ieskaitīti arī sākotnēji bez maksas izsniegtie kredīti, tomēr pieteicējas ieskatā šo kredītu pagarināšanas gadījumā kredīta kopējo izmaksu patērētājam pārsniegums noteikti būtu mazāks nekā parasti izsniedzamajiem kredītiem, lai tiem piemērotu vidējo pārsniegumu uz vidējo aizdevumu, no kā tālāk aprēķināt soda naudu.

Tā kā lietas izskatīšanas laikā pieteicējai nebija zināma pieeja, kādu Centrs izmantos sodu noteikšanai, pieteicēja šādu informāciju nesagatavoja un neiesniedza. Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 29.marta noteikumu Nr.245 „Noteikumi par speciālo atļauju (licenci) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai” (turpmāk – Noteikumi Nr.245) 28. un 28.¹punktu sniedzama dažāda statistiska informācija par aizdevumiem, un šīs informācijas sniegšanas formu apstiprina Centrs. Zaudējumu aprēķināšanas kontekstā, lai noteiktu soda apmēru, bija pieprasāmi citādāki dati un jānorāda pieprasījuma mērķis, lai komersants saprastu, vai datus sniedz statistikai, vai kādu citu aprēķinu izdarīšanai.

Būtiska komponente zaudējumu apmēra noteikšanā bijusi pagarinājumu skaitam. Salīdzinot Centra pieņemtos, pēc pamatojuma praktiski identiskos lēmumus, identiskos faktiskos apstākļos nav saprotams, vai izmantoti 2016.gada pirmā pusgada dati, vai pirmo deviņu mēnešu dati (pārsūdzētajā lēmumā norādīti abi), kā arī tas, kāda pieeja izmantota pagarinājumu skaita noteikšanai: 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas šajā gadā arī pagarināti, vai 2015. un 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas pagarināti 2016.gadā. Savukārt pārējiem tirgus dalībniekiem varētu būt izmantoti citi dati – 2015. un 2016.gadā noslēgtie darījumi, kas pagarināti 2016.gadā. Minētais ir būtiski, jo Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 8.panta 2.³daļa neattiecas uz līgumiem, kas noslēgti pirms šīs normas spēkā stāšanās.

Pieteicēja norāda, ka Centram visos gadījumos bija jāizmanto vienāda pieeja tāpēc, ka visu sodīto komersantu prakse, tiesiskie un faktiskie apstākļi bija identiski. Pieteicēja uzskata, ka pārsūdzētajā lēmumā bija jāanalizē un soda noteikšanā jāņem vērā pieteicējas rīcība attiecībā uz tiesību normas satura noskaidrošanu septiņu mēnešu garumā, tās rīcība pēc 2016.gada 5.augusta tikšanās, kā arī tiesiskā regulējuma neskaidrības faktors un Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otrajā daļā ietvertie kritēriji. Piemēram, pieteicēja nav kavējusi lietas izskatīšanu, ir vairākkārt tikusies ar Centru u.c. institūciju pārstāvjiem un sniegusi Centram visu nepieciešamo informāciju. Pieteicēja nav slēpusi izdarīto un pēc Centra pieprasījuma ir sniegusi informāciju par tās piemērotām kredīta atlikšanas (pagarināšanas) maksām. Pieteicēja nav pārkāpusi rakstveida apņemšanos, jo tāda netika noslēgta, un likums neparedz tās obligātu izteikšanu. Pieteicēja pēdējo divu gadu laikā nav atkārtoti pieļāvusi negodīgu komercpraksi, kā arī tā pēc savas iniciatīvas ir novērsusi pārkāpumu, pieņemot, ka tas ir noticis. Pieteicēja savās

sistēmās ir nodrošinājusi Patērētāju tiesību aizsardzības likumam atbilstošas procentu maksas. Lai gan pārsūdzētajā lēmumā norādīts, ka minētais ir ņemts vērā, tomēr pieteicējam nav skaidrs, cik lielā mērā tas ietekmēja piemēroto sodu.

Centrs norāda, ka pārkāpums ildzis deviņus mēnešus, taču vēl 2016.gada 1.martā Centrs pats sniedza atšķirīgu skaidrojumu par tiesību normas tvērumu un 2016.gada 16.maijā aicināja vērsties Ekonomikas ministrijā, lai turpinātu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas satura noskaidrošanu. Papildus minētajam pēc 2016.gada 5.augusta sanāksmes pieteicēja un Centrs vienojās par Centra prasību pakāpenisku ieviešanu, interpretējot strīdus tiesību normu tādā veidā, ka nevis kredīta kopējās izmaksas nepārsniedz 0,25 % dienā arī aizdevumiem virs 15 dienām, bet gan komisijas maksa par kredīta termiņa atlikšanu pati nepārsniedz 0,25 % dienā. Līdz ar to nav pamats apgalvot, ka pārkāpums ildzis deviņus mēnešus. Gadījumā, ja pārkāpums bija tik acīmredzams, Centrs varēja uzsākt administratīvo lietu un piemērot sodu krietni ātrāk, samazinot zaudējumus patērētājiem un tiesisko neskaidrību pieteicējam.

Pieteicēja nevar sniegt detalizētākus aprēķinus vai apsvērumus par soda noteikšanu, jo tā pilnībā nevar saprast aprēķina metodiku, ko Centrs izmantojis, neizpildot savu pierādīšanas pienākumu, kas bija obligāti nepieciešams (Administratīvā procesa likuma 150.pants). Iestāde nevienā citā dokumentā pieteicējam nav darījusi zināmu soda aprēķina metodiku (*sk. Augstākās tiesas 2007.gada 25.jūnija spriedumu lietā SKA-294/2007*).

Soda nauda ir noteikta patvaļīgi, Centram to nebalstot pieteicējam vai jebkurai citai trešajai personai izsekojamā un saprotamā pamatojumā. Pieteicējam piemērotā soda nauda neizriet no objektīviem un racionāliem apsvērumiem un pārkāpj vienlīdzības principu. Tā kā pirmajos septiņos jaunā tiesiskā regulējuma darbības mēnešos pastāvēja objektīvi atšķirīgi viedokļi par tiesību normu saturu un pārkāpums tika novērsts, sods uzskatāms par nesamērīgu risinājumu.

[4] Ar Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 15.marta spriedumu pieteikums noraidīts. Tiesas spriedums pamatots šādi.

[4.1] Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļa noteic, ka patērētāja kreditēšanas līguma izmaksas ir samērīgas un atbilstošas godīgai darījumu praksei. Kredīta kopējās izmaksas patērētājam aprēķina normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktajā kārtībā.

Minētā likuma 8.panta 2.³daļa noteic, ka par šā panta 2.²daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,55 procentus dienā no kredīta summas no pirmās līdz septītajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot), 0,25 procentus dienā no kredīta summas no astotās līdz četrpadsmitajai kredīta izmantošanas dienai (ieskaitot) un 0,2 procentus dienā no kredīta summas, sākot ar piecpadsmito kredīta izmantošanas dienu. Līgumos, saskaņā ar kuriem kredīts atmaksājams pēc pieprasījuma vai kuros kredīta izmantošanas termiņš pārsniedz 30 dienas, par šā panta 2.²daļā minētajām prasībām neatbilstošām uzskata tādas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras pārsniedz 0,25 procentus dienā no kredīta summas. Kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam nepiemēro tādiem patērētāju

kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar iekļāto lietu.

Ar minētajām tiesību normām likumdevējs ir noteicis kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu patērētājam, lai, aizsargājot patērētāja tiesības, šādas izmaksas būtu noteiktas samērīgas un atbilstošas.

[4.2] Centrs 2016.gada 22.jūnijā veiktajā pārbaudē pieteicējas distances pakalpojuma sniegšanas vietā www.ondo.lv konstatēja, ka pieteicēja piedāvā kreditēšanas līguma pagarināšanu (kredīta termiņa atlikšanu) par komisijas maksu, kas vairākkārt pārsniedz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktās izmaksas. Par minētajiem apstākļiem lietā nav strīda.

Lietā ir strīds par to, vai jēdziens „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” aptver arī komisijas maksu par līguma termiņa pagarinājumu jeb pagarinājuma maksu.

[4.3] Jēdziena „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” definējums ir ietverts Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā.

Minētā tiesību norma noteic, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam ir visas izmaksas, tajā skaitā procenti, komisijas nauda, nodevas un jebkādi citi maksājumi, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu un kas ir kredīta devējam zināmi (izņemot zvērināta notāra izmaksas). Kredīta kopējās izmaksās iekļauj arī izmaksas par papildu pakalpojumiem saistībā ar kreditēšanas līgumu, tajā skaitā apdrošināšanas prēmijas, ja papildu pakalpojumu līguma noslēgšana ir obligāts priekšnoteikums, lai saņemtu kredītu vai lai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem. Ja kredīta atmaksa nodrošināta ar nekustamo īpašumu vai kredīta mērķis ir iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu, kredīta kopējās izmaksās patērētājam iekļauj arī īpašuma vērtēšanas izmaksas, ja šāda vērtēšana ir vajadzīga kredīta saņemšanai, bet neietver maksu, kas saistīta ar nekustamā īpašuma ierakstīšanu un ar to saistīto tiesību nostiprināšanu zemesgrāmatā.

Tādējādi kredīta kopējās izmaksas patērētājam atbilstoši minētās tiesību normas pirmajam teikumam ir visas izmaksas, kuras kredīta devējam ir zināmas, tostarp komisijas nauda, kas patērētājam jāmaksā saistībā ar kreditēšanas līgumu, izņemot zvērināta notāra izmaksas.

[4.4] Pieteicēja pieteikumā, skaidrojot jēdziena „pagarināšanas komisija” saturu, norāda, ka tā ir maksa, kas tiek piemērota gadījumos, kad kredīts noteiktajā termiņā netiek atmaksāts. Tad, saņemot patērētāja iesniegumu ar lūgumu pagarināt saistību izpildes termiņu, par šādu pakalpojumu patērētājs maksā komisijas maksu. Proti, šāda komisija tiek piemērota gadījumos, kad līgums noslēgts uz konkrētu termiņu, bet patērētājs vēlas šo termiņu pagarināt.

Izvērtējot „pagarināšanas komisijas” tiesisko dabu, atzīstams, ka tā ir kreditēšanas līguma grozījumu noslēgšanas komisijas maksa.

Kreditēšanas līguma pagarināšana ir kreditēšanas līguma pārgrozīšana Civillikuma 1403. un 1511.panta izpratnē. Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu vienošanās par līguma grozīšanu (tajā skaitā par līguma pagarināšanu) arī ir līgums, un tās noslēgšanai jāievēro vispārējie noteikumi par līgumiem. Proti, tas

ir tiesisks darījums, vienošanās par iepriekš noslēgta tiesiska darījuma pārgrozīšanu, uz kuru vienlīdz attiecināmas normatīvajos aktos par patērētāju kreditēšanu noteiktās prasības.

Kreditēšanas līguma pārgrozījumu noslēgšanas brīdī kredīta devējam kļūs zināmas (Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punkta izpratnē) patērētāja izmaksas par šādu līguma pārgrozīšanu – komisijas maksa par kreditēšanas līguma grozījumu noslēgšanu par kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu.

Nemot vērā, ka saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktu kredīta kopējās izmaksās patērētājam ietilpst komisijas naudas, tostarp komisijas nauda par līguma noslēgšanu, tad nav tiesiska pamata atšķirīgi vērtēt komisijas naudu, kas patērētājam jāmaksā, noslēdzot kreditēšanas līguma grozījumus par līguma termiņa pagarināšanu.

Tādēļ atzīstams, ka „pagarināšanas komisija” ir komisijas maksa, kas kredīta devējam kļūs zināma attiecīgu līguma pārgrozījumu noslēgšanas brīdī, tā ietilpst kredīta kopējās izmaksās patērētājam un ir ņemama vērā, izvērtējot kredīta kopējo izmaksu patērētājam samērīgumu un atbilstību godīgai darījumu praksei atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktajiem kritērijiem.

[4.5] Lietā nav strīda par to, ka kreditēšanas līguma pagarināšana nav līguma pārjaunojums (neatbilst Civillikuma 1867. un 1875.panta 1.punkta prasībām), vienojoties par kreditēšanas līguma pagarināšanu, netiek atcelta iepriekšējā saistība. Tādēļ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktās maksimālās izmaksas nav piemērojamas, bet tiesību normā noteiktie kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi ir piemērojami atbilstoši tekošajam sākotnējā līguma termiņam.

[4.6] Spriedumā iepriekš minētās tiesību normas (*sk. šā sprieduma [4.1] un [4.3]*) Patērētāju tiesību aizsardzības likumā iekļautas ar 2015.gada 28.maija grozījumiem, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Izvērtējot minēto Patērētāju tiesību aizsardzības likuma grozījumu likumprojekta (Nr.109/Lp12) anotāciju, kā arī Saeimas sēžu un atbildīgās komisijas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas dokumentus (*sk. www.saeima.lv*), tiesa konstatējusi, ka likumprojekta sākotnējā redakcija atšķiras no pieņemtās redakcijas un termins „kredīta kopējo izmaksu patērētājam” sākotnēji nav bijis iekļauts likumprojektā. Tādēļ likumprojekta anotācijā tā saturs nav izklāstīts. Termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” definējums iekļauts likumprojektā 3.lasījumā. Taču ne Saeimas 2015.gada 28.maija sēdē, izskatot minēto likumprojektu 3.lasījumā, ne arī citā likumprojekta dokumentācijā, tostarp iesniegtajos priekšlikumos, nav atspoguļoti apsvērumi par šā termina saturu, tā tvērumu, par to Saeimas 2015.gada 28.maija sēdē nav bijušas diskusijas.

Pieteicējas pieteikumā norādītā diskusija atbildīgās komisijas Saeimas Tautsaimniecības, agrārās, vides un reģionālās politikas komisijas sēdē un Ekonomikas ministrijas pārstāvja paustais apstiprinājums par kredīta kopējām izmaksām kā izmaksām, kas kredīta devējam ir zināmas uz līguma noslēgšanas

brīdi, neaptver jautājumu par kreditēšanas līguma grozījumiem, tā termiņa pagarinājumu un attiecīgi arī patērētāja maksājamo komisijas maksu par šādu kreditēšanas līgumu grozījumu noslēgšanu.

Papildus norādāms, ka arī Direktīvā 2008/48/EK nav regulēts jautājums par kreditēšanas līguma grozījumiem attiecībā par termiņa pagarināšanu un piemērojamām komisijas maksām, it īpaši ne tādā izpratnē, kā tas tiek piemērots Centra konstatētajā pieteicējas īstenotajā praksē.

Pieteicēja atsauca uz Eiropas Komisijas vadlīnijām Direktīvas 2008/48/EK piemērošanai (*Guidelines on the application of Directive 2008/48/EC (Consumer Credit Directive) in relation to costs and the Annual Percentage Rate of charge*, sk. <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/10102/2012/EN/10102-2012-128-EN-F1-1.PDF>; turpmāk – Eiropas Komisijas vadlīnijas).

Kredīta kopējās izmaksas ir skaidrotas Eiropas Komisijas vadlīniju 3.punkta 3.1.apakšpunktā „Kredīta kopējo izmaksu definīcija”. Šajā vadlīniju daļā nav skaidrota ar kreditēšanas līgumu saistīto grozījumu izmaksu daba un to attiecināmība uz kredīta kopējām izmaksām. Pieteicēja pieteikumā atsauca uz 3.punkta 3.2.pakšpunktā „Kredīta kopējo izmaksu aprēķināšana GPL aprēķināšanai” sniegto skaidrojumu par izmaksām, kas nav iekļaujamas kopējās kredīta izmaksās, pieteikumā minot 3.2.apakšpunkta pirmo izņēmumu. Visupirms norādāms, ka pieteikumā ir ietverts nekorekts minētā izņēmuma tulkojums. Proti, Eiropas Komisijas vadlīniju 3.2.apakšpunkta otrajā rindkopā ir norādīts, ka saskaņā ar Direktīvas 2008/48/EC 19.panta 2.punkta 1.daļu un 19.panta 3.punktu gada procentu likmes aprēķināšanai kredīta kopējās izmaksas neietver maksu par pirmstermiņa atmaksu, par kredīta anulēšanu un par izmaiņām kredītlīguma noteikumos pēc patērētāja iniciatīvas. Šo vadlīniju 3.2.apakšpunkta otrās rindkopas pirmajā izņēmumā nav minētas izmaiņas kredītlīguma termiņos.

Otrkārt, kā minēts iepriekš, Direktīvas 2008/48/EC regulējums neaptver jautājumu par kredītlīguma termiņa pagarināšanu un attiecīgi neregulē jautājumu ne par kredīta kopējām izmaksām patērētājam saistībā ar kreditēšanas līguma pagarināšanu, ne arī gada procentu likmes aprēķināšanas kārtību. Minētais vienlīdz attiecināms uz Eiropas Komisijas vadlīniju 3.2.apakšpunkta otrajā rindkopā sniegto Direktīvas 2008/48/EC 19.panta 2.punkta pirmās daļas un 3.punkta otrās daļas interpretāciju.

[4.7] Pieteicēja, atsaucoties uz Noteikumiem Nr.1219, uzskata, ka kredīta pagarināšanas komisijas maksa nav jāietver kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo tā iepriekš netika ietverta gada procentu likmju aprēķinos. Pieteicējas ieskatā gada procentu likmes aprēķināšana būtu tieši attiecināma uz dienas procentu likmi. Līdzīga argumentācija pausta Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes docenta Dr.iur. V.Mantrova atzinumā.

Kredīta kopējo izmaksu patērētājam definīcija (analoģiska Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktam) bija ietverta arī Noteikumu Nr.1219 2.2.apakšpunktā.

Proti, Noteikumos Nr.1219 bija noteikti kritēriji kredīta kopējo izmaksu noteikšanai, kas attiecināmi tikai uz gada procentu likmes aprēķināšanu. Turklāt identiski noteikumi ir iekļauti arī šobrīd spēkā esošajos Noteikumos Nr.691.

Noteikumu Nr.1219 6.punkts noteica, ka, lai aprēķinātu gada procentu likmi, nosaka kredīta kopējās izmaksas patērētājam. Aprēķinot kredīta kopējās izmaksas patērētājam, neņem vērā jebkurus maksājumus, ko patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi un maksājumus, ko patērētājs maksā, iegādājoties preci vai pakalpojumu, izņemot pirkuma cenu, neatkarīgi no tā, vai darījums notiek skaidrā naudā, vai izmantojot kredītu. Savukārt Noteikumu Nr.1219 7.punkts paredzēja, ka izmaksas, kas saistītas ar tā konta uzturēšanu, kuru izmanto maksājumu veikšanai un kredīta izmaksai, kā arī izmaksas par norēķinu līdzekli, kas izmantots maksājumu veikšanai un kredīta izmaksai, un citas izmaksas, kas saistītas ar maksājumu veikšanu, iekļauj kredīta kopējās izmaksās patērētājam, izņemot gadījumu, ja konta atvēršana ir brīvprātīga un konta izmaksas ir skaidri un atsevišķi norādītas kreditēšanas līgumā vai citā ar patērētāju noslēgtā līgumā.

[4.8] Attiecībā par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.⁴daļā lietoto terminu „jebkuri ar kredītu saistītie izdevumi” norādāms, ka šā termina saturs ir atklāts minētajā tiesību normā, proti, ka tie ir visu patērētāja maksājumu, kas saistīti ar kredītu, summa, tostarp aptverot arī maksājumus, kas saistīti ar kredīta līguma izpildi – procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanas un citi maksājumi.

Minētā tiesību norma noteic, ka patērētāja kreditēšanas līgumā, kurš paredz, ka patērētājam kredīts jāatmaksā laikposmā, kas nepārsniedz trīs mēnešus, jebkuru ar kredītu saistīto izdevumu summa, tajā skaitā procentu, nokavējuma procentu, līgumsodu, komisijas maksu, termiņa atlikšanu un citu ar kredīta līguma izpildi saistīto maksājumu summa nedrīkst pārsniegt izsniegtā kredīta summu. Šis noteikums neattiecas uz: 1) kreditēšanas līgumiem, kurus noslēdzot, kredīta devēja glabāšanā kā nodrošinājums nododama kāda lieta un saskaņā ar kuriem patērētāja atbildība ir ierobežota tikai ar iekļāto lietu; 2) līgumiem par pārsnieguma kredītu; 3) līgumiem, kurus noslēdzot kredīta devējs klusējot piekritis, ka patērētājs izmanto līdzekļus, kas pārsniedz patērētāja norēķinu kontā esošo naudas līdzekļu atlikumu vai piešķirto pārsnieguma kredītu.

[4.9] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta pirmā daļa noteic, ka negodīga komercprakse ir aizliegta. Komercprakse saskaņā ar minētā likuma 1.panta pirmā daļas 2.punktu ir darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saista ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam.

Lietā nav strīda par to, ka pieteicēja ir komercprakses īstenotāja Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma izpratnē un tai ir saistošs likumā noteiktais negodīgas komercprakses aizliegums.

Kreditēšanas līguma pagarināšana kā kreditēšanas līguma pārgrozīšana ir atzīstama par komercdarījumu Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 1.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē.

Termina „jebkuri ar kredītu saistītie izdevumi” saturs aptver arī termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” saturu, tādēļ komisijas maksas, tostarp komisijas maksa par līguma termiņa pagarināšanu, ietilpst abu minēto terminu saturā.

[4.10] Saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1.punktu komercprakse ir negodīga, ja tā neatbilst profesionālajai rūpībai un būtiski negatīvi ietekmē vai var būtiski negatīvi ietekmēt tāda vidusmēra patērētāja vai tādas patērētāju grupas vidusmēra pārstāvja ekonomisko rīcību attiecībā uz precī vai pakalpojumu, kam šī komercprakse adresēta vai ko tā skar.

Profesionālajai rūpībai neatbilstoša komercprakse saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 6.pantu ir komercprakse, kas netiek veikta ar tāda līmeņa prasmi un rūpību, ko patērētājs var pamatoti sagaidīt un kas atbilst attiecīgajā saimnieciskās vai profesionālās darbības jomā vispāratzītai godīgai tirgus praksei un labas ticības principam.

Par patērētāja ekonomisko rīcību būtiski negatīvi ietekmējošu uzskata tādu komercpraksi, kura būtiski mazina patērētāja iespēju pieņemt uz informāciju balstītu lēmumu un kuras rezultātā patērētājs var pieņemt tādu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, kādu citādi nebūtu pieņēmis.

Par patērētāja pieņemtu lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 7.panta otrās daļas 1.punktu jebkurā gadījumā uzskatāms patērētāja lēmums iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības.

No minētajām tiesību normām izriet, ka, vērtējot komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām, nav obligāts nosacījums, ka patērētājam līgums ir jānoslēdz. Pietiek vien, ja komercprakses ietekmē patērētājs pieņem lēmumu iegādāties precī vai saņemt pakalpojumu, vai atturēties no šādas rīcības, kā arī pieņem lēmumu iegādāties to uz konkrētiem noteikumiem, jo tikai pēc konkrēta lēmuma pieņemšanas patērētājs rīkojas, uzsākot preces vai pakalpojuma iegādes darbības, apmeklējot pakalpojuma sniegšanas vietu vai pakalpojuma sniedzēja mājaslapu u.tml. Konkrētā patērētāja rīcība jau ir atzīstama par komercprakses sekām, kuras ietvaros var tikt ietekmēta arī patērētāja ekonomiskā rīcība.

Tiesa atzinusi par pamatotu Centra secinājumu, ka pieteicēja, piedāvājot patērētājiem kredītu termiņa atlikšanas (pagarināšanas) iespēju ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļai neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā, kas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļu, ir īstenojusi profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, kura būtiski negatīvi ietekmē patērētāja rīcību.

Kā norādīts pārsūdzētajā lēmumā, patērētāji var pamatoti sagaidīt, ka nozares profesionālis, kuram ir spēkā esoša speciālā atļauja (licence) patērētāju

kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai, rīkosies labā ticībā un ievēros visu tai saistošo normatīvo aktu prasības.

Taču, piedāvājot patērētājiem pagarināt kredīta termiņu, maksājot komisijas maksu, kas neatbilst Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktajām kredīta kopējām izmaksām dienā, kas nav samērīgas un neatbilst godīgai darījumu praksei saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.²daļu, pieteicēja ir rīkojusies neatbilstoši godīgai tirgus praksei un labas ticības principam. Šāda pieteicējas īstenota komercprakse pārsūdzētajā lēmumā pamatoti ir atzīta par profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi.

Pārsūdzētajā lēmumā ir atspoguļots Centra konstatējums, ka pieteicēja 2016.gada pirmajā pusgadā ir veikusi 88 279 pagarinājumus, kas ir 20 % no visu nebanku kreditētāju veiktajiem pagarinājumiem distances kredītiem 2016.gada pirmajā pusgadā (*sk. pārsūdzētā lēmuma 6.punktu*). Tādēļ atzīstams, ka Centrs ir ne tikai konstatējis potenciāli iespējamo patērētāju apjomu, kuru ekonomiskās intereses varēja ietekmēt pieteicējas īstenotā komercprakse, pieņemot lēmumu par rīcību saistībā ar darījumu, bet ir konstatējis ievērojamu apjomu jau noslēgtu šādu darījumu, kādus patērētājs visdrīzāk nebūtu noslēdzis, ja būtu informēts par pieteicējas piedāvājuma prettiesiskumu.

Norādāms, ka jautājumu risināšana līgumisko attiecību ietvaros atbilstoši aplūkotajām Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma tiesību normām ir uzskatāma par negodīgu komercpraksi, ja šādu jautājumu risināšanā patērētājam tiek piedāvāti prettiesiski, tiesību normām neatbilstoši līguma noteikumi.

[4.11] Pieteicējas ieskatā pārsūdzētais lēmums neatbilst tiesiskās drošības (noteiktības) principam, jo piemērotais tiesiskais regulējums – Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļa – nav pietiekami skaidrs, un, līdzīgi kā pieteicēja, minēto tiesību normu interpretējuši gan citi tirgus dalībnieki (nebanku kreditori), gan arī tiesību zinātnieki.

No lietas materiāliem konstatējams, ka Asociācija, kuras biedrs ir pieteicēja, 2015.gada 10.decembrī ir vērsusies Centrā, lūdzot sniegt skaidrojumu saistībā ar Asociācijas izstrādātajām vadlīnijām par grozījumiem Patērētāju tiesību aizsardzības likumā, kas stājās spēkā 2016.gada 1.janvārī.

Ar 2016.gada 11.janvāra vēstuli Nr.3.3.-7-F-372/184 Centrs uz minēto vēstuli ir sniedzis atbildi, citastarp norādot: „...ja patērētājs vēlas pagarināt līgumā norādīto kredīta atmaksas termiņu un kredīta devējs tam piekrīt, tad maksa par kredīta lietošanu pagarinātajā termiņā vai maksa par līguma grozījumu noslēgšanu ir vērtējama kā kredīta izmaksas, un uz tām ir attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktie ierobežojumi.

Līdz ar to, ņemot vērā, ka tiek pagarināts sākotnējā līguma kredīta atmaksas termiņš, piemērojamie izmaksu ierobežojumi attiecināmi atbilstoši tekošajam sākotnējā līguma termiņam...”.

Izvērtējot Centra sniegto atbildi kopumā, it īpaši ņemot vērā citēto atbildes daļu, tiesa atzinusi, ka Centrs kā uzraugošā iestāde ir sniedzis skaidru un nepārprotamu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretāciju.

Pieteicējas arguments, ka piemērojamais tiesiskais regulējums nav pietiekami skaidrs, ir atzīstams par nepamatotu. Turklāt apstākli, ka pieteicējai bija saprotama Centra sniegtā Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretācija un tās piemērošanas kārtība, papildus apliecina tas, ka pieteicēja nav lūgusi Centram sniegt uzziņu par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanu kredīta līguma pagarināšanas gadījumā.

Nemot vērā, ka Centrs kā kompetentā iestāde bija skaidri un nepārprotami paudis savu viedokli par strīdus tiesību normas piemērošanu konkrētajā situācijā un savlaicīgi paziņojis to Asociācijai, kuras biedrs ir arī pieteicēja, nav pamata konstatēt, ka pieteicējai vai Centram nav bijusi skaidra strīdus tiesību normas piemērošanas kārtība. No lietā esošās Centra un pieteicējas sarakstes konstatējams, ka Centrs laika posmā līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai nav mainījis savu viedokli par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretāciju. Tādēļ tiesa atzinusi, ka nav konstatējams tiesiskās drošības (noteiktības) principa pārkāpums.

[4.12] Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajā daļā ir noteiktas Centra kā uzraugošās iestādes tiesības, konstatējot negodīgu komercpraksi. Proti, minētā tiesību norma noteic, ka uzraudzības iestāde, izvērtējot konstatētā pārkāpuma raksturu un iespējamo ietekmi, kā arī citus būtiskus apstākļus, ir tiesīga: 1) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā nodrošina komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām; 2) ierosināt, lai komercprakses īstenotājs tās noteiktajā termiņā rakstveidā apņemas novērst konstatēto pārkāpumu saskaņā ar šā likuma 15.¹pantu; 3) pieņemt lēmumu par lietas izbeigšanu, izsakot aicinājumu komercprakses īstenotājam turpmāk savā darbībā nodrošināt komercprakses atbilstību normatīvo aktu prasībām.

Ar 2016.gada 16.septembra vēstuli Nr.3.3.-7/6014/F-198 Centrs saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu un 15.¹panta pirmās daļas 2.punktu aicinājis pieteicēju līdz 2016.gada 30.septembrim iesniegt rakstveida apņemšanos līdz 2016.gada 30.oktobrim veikt izmaiņas komisijas maksas par patērētāja kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu apmēros un aprēķināšanas kārtībā. Tādējādi Centrs, aicinot pieteicēju iesniegt rakstveida apņemšanos, ir rīkojies saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu.

Savukārt Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotajā daļā ir uzskaitīti Centra kā uzraugošās iestādes pieņemamo lēmumu veidi gadījumā, ja Centrs ir atzinis, ka komercprakses īstenotāja īstenotā komercprakse ir negodīga. Proti, šādā gadījumā Centrs ir tiesīgs pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) nosaka komercprakses īstenotājam pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norādīta

labotā informācija, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) uzliek naudas sodu šā likuma 15.²pantā noteiktajā kārtībā; 6) nosaka par labas prakses kodeksu atbildīgajai personai pienākumu izdarīt labojumus kodeksā, lai novērstu negodīgu komercpraksi.

Taču Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta sestā daļa noteic, ka šā panta piektajā daļā noteikto tiesību izmantošana nav šķērslis Centram pieņemt vienu vai vairākus minētā panta astotajā daļā minētos lēmumus, tostarp uzlikt soda naudu.

Komercprakses īstenotāja rakstveida apņemšanās izpildīšana saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otro daļu ir tikai viens no vērtējamajiem apstākļiem, kas izvērtējami, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru.

Tādēļ atzīstams, ka Centrs, aicinot pieteicēju parakstīt rakstveida apņemšanos un pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu, ir rīkojies atbilstoši aplūkotajām tiesību normām un nav pieļāvis procesuālus pārkāpumus.

[4.13] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzēto lēmumu Centrs ir pieņēmis, neievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļā noteikto termiņu.

Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļa noteic, ka uzraudzības iestāde lēmumu par negodīgu komercpraksi pieņem sešu mēnešu laikā no lietas ierosināšanas dienas. Ja objektīvu iemeslu dēļ šo termiņu nav iespējams ievērot, uzraudzības iestāde to var pagarināt uz laiku, ne ilgāku par diviem gadiem, skaitot no lietas ierosināšanas dienas.

No lietas materiāliem konstatējams un lietā nav strīda par to, ka administratīvā lieta Centrā uzsākta 2016.gada 16.jūnijā, bet pārsūdzētais lēmums izdots 2017.gada 21.februārī, neievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļā noteikto termiņu. Šajā procesā iestādē Centrs atsevišķa procesuāla dokumenta veidā nav pieņēmis lēmumu par procesuālā termiņa pagarināšanu lēmuma pieņemšanai. Līdz ar to atzīstams, ka Centram pārsūdzētais lēmums bija jāizdod līdz 2016.gada 16.decembrim.

Tiesa konstatējusi, ka pārsūdzētajā lēmumā nav sniegts pamatojums šādam termiņa nokavējumam, taču par termiņa nokavējuma pamatojumu nepārprotami liecina lietā esošie pierādījumi. Proti, ar 2016.gada 29.jūnija vēstuli Nr.3.3.-7/4117/F-198 Centrs citastarp ir lūdzis pieteicēju sniegt informāciju saistībā ar konstatēto pārkāpumu. Atbildot uz minēto informācijas pieprasījumu, pieteicēja ar 2016.gada 13.jūlija vēstuli Nr.OV-2016/012 ir lūgusi pagarināt informācijas sniegšanas termiņu līdz 2016.gada 19.augustam. Centrs pagarinājis termiņu līdz 2016.gada 5.augustam. Ar 2016.gada 5.augusta vēstuli Nr.OV-2016/018 un 2016.gada 15.septembra vēstuli Nr.OV-2016/022 pieteicēja sniegusi Centra pieprasīto informāciju. Ar 2016.gada 16.septembra vēstuli Nr.3.3.-7/6014/F-198 Centrs saskaņā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punktu un 15.¹panta pirmās daļas 2.punktu aicinājis pieteicēju līdz 2016.gada 30.septembrim iesniegt rakstveida apņemšanos līdz 2016.gada 30.oktobrim veikt izmaiņas komisijas maksas par patērētāja kreditēšanas līguma termiņa pagarināšanu apmēros un aprēķināšanas

kārtībā. Pieteicēja ar 2016.gada 28.septembra vēstuli Nr.OV-2016/024 ir atteikusies iesniegt Centra pieprasīto rakstveida apņemšanos. Ar 2016.gada 18.oktobra vēstuli Nr.3.3.-7/6794/F-198 Centrs lūdzis pieteicēju līdz 2016.gada 31.oktobrim iesniegt pieteicējas pēdējā finanšu gada pārskatu „Peļņas un zaudējumu aprēķins” kopiju un lēmumu par gada pārskata apstiprināšanu, lai varētu aprēķināt soda naudu. Centrs ar 2016.gada 4.novembra lēmumu Nr.3.3.-7/7177/F-198 ir apmierinājis pieteicējas 2016.gada 26.oktobra vēstulē Nr.OV-2016/026 izteikto lūgumu par termiņa pagarināšanu viedokļu un argumentu sniegšanai līdz 2016.gada 25.novembrim, pagarinot termiņu viedokļu un argumentu sniegšanai līdz 2016.gada 17.novembrim. Pieteicēja atkārtoti lūgusi pagarināt termiņu līdz 2016.gada 25.novembrim, un Centrs ar 2016.gada 15.novembra lēmumu Nr.3.3.-7/7842/F0198 pieteicējas lūgumu ir apmierinājis. Ar 2016.gada 25.novembra vēstuli Nr.OV-2016/031 pieteicēja iesniegusi Centra 2016.gada 18.oktobra vēstulē pieprasītos dokumentus. Ar 2016.gada 25.novembra vēstuli Nr.OV-2016/031 pieteicēja iesniegusi Centra 2016.gada 18.oktobra vēstulē pieprasītos dokumentus. Ar 2016.gada 30.decembra vēstuli Nr.3.3.-7/8546/F-198 Centrs lūdzis līdz 2017.gada 13.janvārim sniegt papildu informāciju par termiņu, līdz kuram pieteicēja piemērojusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļai neatbilstošas komisijas maksas par kredīta termiņa pagarinājumu un kopējo pagarinājumu skaitu no 2016.gada 1.janvāra un, ņemot vērā pieteicējas 2017.gada 4. un 30.janvāra vēstulēs ietvertos lūgumus, Centrs termiņu minētās informācijas sniegšanai pagarinājis līdz 2017.gada 14.februārim.

2017.gada 14.februārī Centrā saņemta pieprasītā informācija (pieteicējas 2017.gada 13.februāra vēstule), un pēc septiņām dienām pieņemts pārsūdzētais lēmums.

Izvērtējot aplūkotos lietas virzības apstākļus, tiesa konstatējusi, ka administratīvais process iestādē ir ieildzis dēļ pieteicējas vairākkārtīgi pieteiktajiem lūgumiem pagarināt termiņu Centra pieprasītās informācijas iesniegšanai. Izvērtējot Centra pieprasīto informāciju, tiesa atzinusi, ka tai bija būtiska nozīme lietā un tā bija nepieciešama lēmuma pieņemšanai šajā administratīvajā lietā iestādē. Savukārt pēc Centra pieprasītās pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai nepieciešamās papildu informācijas saņemšanas Centrs nekavējoties ir izdevis pārsūdzēto lēmumu.

Ņemot vērā minēto, tiesa secinājusi, ka termiņa nokavējums ir pieļauts tāpēc, ka pieteicēja savlaicīgi neiesniedza pieprasīto informāciju.

Tiesa šādos apstākļos atzinusi, ka pārsūdzētā lēmuma izdošanas termiņa nokavējums nav atzīstams par tik būtisku procesuālu pārkāpumu, kuram varētu būt ietekme uz gala nolēmumu.

[4.14] Pieteicēja iebilst pret tai uzliktā soda nesamērīgumu un pieļauto patvaļas aizlieguma principa pārkāpšanu soda noteikšanā.

Negotīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmā daļa noteic, ka uzraudzības iestāde ir tiesīga par negotīgu komercpraksi uzlikt komercprakses īstenotājam soda naudu līdz 10 procentiem no tā pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma, bet ne vairāk kā 100 000 *euro*. Soda naudas apmērs ir

nosakāms samērīgs ar izdarīto pārkāpumu, ņemot vērā komercprakses īstenotāja veiktos pasākumus pārkāpuma novēršanai un zaudējumu atlīdzināšanai.

Minētā panta otrā daļa noteic, ka uzraudzības iestāde, pieņemot lēmumu par soda naudas uzlikšanu un tās apmēru, ņem vērā šādus apstākļus, kā arī izvērtē, vai pastāv šādi nosacījumi: 1) pieļautā pārkāpuma raksturs un ilgums, pārkāpuma radītā ietekme (zaudējumi patērētājiem), pārkāpuma izdarīšanas apstākļi, pārkāpēja loma pārkāpumā un pārkāpuma apjoms; 2) komercprakses īstenotājs līdz lēmuma pieņemšanas dienai ir atlīdzinājis vai sācis atlīdzināt patērētājiem nodarītos zaudējumus; 3) pārkāpums pārtraukts pēc komercprakses īstenotāja iniciatīvas; 4) komercprakses īstenotājs negodīgas komercprakses aizlieguma pārkāpumu izdarījis atkārtoti pēdējo divu gadu laikā, un tas konstatēts ar Uzraudzības iestādes lēmumu vai rakstveida apņemšanos; 5) komercprakses īstenotājs nav izpildījis rakstveida apņemšanos; 6) komercprakses īstenotājs ir kavējis lietas izskatīšanu vai slēpis izdarīto pārkāpumu.

Izvērtējot pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzinusi, ka Centrs, nosakot pieteicējai piemērojamās soda naudas apmēru, ir ņēmis vērā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta otrajā daļā minētos apstākļus, ciktāl tie attiecināmi uz izskatāmo gadījumu.

Pieteicējai piemērojamais soda naudas apmērs ir noteikts atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām 0,84 % apmērā no pieteicējas 2015.gada neto apgrozījuma un 56 % apmērā no maksimālās soda naudas.

Nosakot soda apmēru, ir ņemta vērā pārkāpuma radītā ietekme – iespējamie zaudējumi patērētājiem, kas par laika periodu no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 26.poktobrim ir 1 703 582,89 *euro*. Minēto iespējamo zaudējumu aprēķins ir detalizēti atspoguļots Centra vecākās ekspertes 2017.gada 15.februāra dienesta ziņojumā. Tāpat, nosakot soda apmēru, ir ņemta vērā ietekme uz patērētāju kolektīvajām interesēm (*sk. pārsūdzētā lēmuma 6.punktu*). Centrs ir ņēmis vērā apstākli, ka pieteicēja, kaut arī ne pēc savas iniciatīvas, tomēr, izpildot Centra 2016.gada 9.augusta lēmumā Nr.NK-2016019 „Par speciālās atļaujas (licences) patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniegšanai uz nenoteiktu laiku” ietvertu nosacījumu, ir novērsusi pārkāpumu.

Izvērtējot Centra 2016.gada 5.februāra vadlīnijas Nr.3 „Reklāmas likumā un Negodīgas komercprakses aizlieguma likumā noteikto labprātīgo darbību piedāvāšanai un lēmumu pieņemšanai” (turpmāk – Centra vadlīnijas) noteikumus kopsakarā ar pārsūdzēto lēmumu, tiesa atzinusi, ka sods ir noteikts atbilstoši minētajām vadlīnijām. Proti, nosakot sodu, Centrs atbilstoši tā vadlīniju 4.2.1.apakšpunktam pamatoti ir atzinis pieteicējas izdarīto pārkāpumu par sevišķi smagu, atbilstoši Centra vadlīniju 4.3.1.apakšpunktam ir ņemti vērā pārkāpuma izdarīšanas apstākļi, proti, ka pieteicējai bija iespēja nodrošināt pārkāptās tiesību normas ievērošanu, kā arī ir ņemti vērā citi Centra vadlīnijās noteiktie izvērtējamie apstākļi.

Ņemot vērā minēto, tostarp pārkāpuma apjomu, raksturu, ilgumu, pieteicējas rīcību pārkāpuma novēršanā, pārkāpuma ietekmi uz patērētāju

interesēm, radītos iespējamajos zaudējumus, tiesa atzinusi, ka pieteicējai uzliktās soda naudas apmērs ir samērīgs un atbilstošs tās izdarītajam pārkāpumam. Tiesa atzinusi, ka soda naudas apmērs ir noteikts, ievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmo un otro daļu un Centra iekšējā normatīvā akta (vadlīniju) prasības soda noteikšanai. Līdz ar to soda noteikšanā nav pamata konstatēt patvaļas aizlieguma principa pārkāpumu.

[4.15] Pieteicēja argumentu par vienlīdzības principa pārkāpumu pamatojusi ar to, ka soda nauda ir noteikta proporcionāli iespējamajiem zaudējumiem, taču šī proporcija pieteicējai un citiem tirgus dalībniekiem – pieteicējiem līdzīgu pārkāpumu lietās – ir noteikta atšķirīgi.

Izvērtējot pieteikumā ietverto soda aprēķina salīdzinājuma tabulu kopsakarā ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmās un otrās daļas noteikumiem un Centra vadlīniju noteikumiem, tiesa secinājusi, ka iespējamo zaudējumu apmērs ir tikai viens no izvērtējamajiem kritērijiem soda naudas noteikšanā. Līdz ar to šāda tikai viena kritērija salīdzinošs izvērtējums nav pietiekams, lai konstatētu līdzīgus faktiskos apstākļus pieteicējas minētajās citu nebanku kreditēšanas tirgus dalībnieku administratīvajās lietās saistībā ar Centra konstatēto negodīgo komercpraksi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas neatbilstošas piemērošanas rezultātā.

Atbilstoši vienlīdzības principam iestāde un tiesa pieņem vienādu lēmumu, ja pastāv vienādi tiesiskie un faktiskie apstākļi. Izskatāmajā gadījumā vienādi faktiskie apstākļi attiecībā par pieteicējas minētajiem nebanku kreditoriem Centra pieņemtajiem lēmumiem lietā nav konstatējami. Līdz ar to tiesa atzinusi, ka, nosakot soda apmēru, nav konstatējams vienlīdzības principa pārkāpums.

[5] Pieteicēja par Administratīvās rajona tiesas 2018.gada 15.marta spriedumu iesniedza apelācijas sūdzību, kas papildus pieteikumā minētajiem pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[5.1] Tiesa nepareizi attiecinājusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktos kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumus uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu.

Tiesa iztulkojusi normu, pielietojot tikai gramatisko interpretācijas metodi. Pieteicējas ieskatā, ja normu iztulkotu arī pēc sistēmiskās un teleoloģiskās interpretācijas metodes, būtu secināms, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu neietilpst kredīta kopējās izmaksās patērētājam.

Pieteicēja, atsaucoties uz Noteikumu Nr.1219 2.4.apakšpunktā, 5.punktā, 6.1.apakšpunktā un 8.punktā noteikto, norāda, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu nav ietverama kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo tā tiek piemērota tikai gadījumā, ja patērētājs neizpilda saistības kreditēšanas līgumā noteiktajā termiņā un vēlas kredīta atmaksas termiņu pagarināt.

Šādu izpratni pieteicējas ieskatā apstiprina Eiropas Komisijas vadlīnijas, kurās skaidrota Direktīvas 2008/48/EK 19.panta otrās daļas pirmās rindkopas un trešās daļas piemērošana, norādot, ka gada procentu likmes aprēķināšanas vajadzībām kredīta kopējās izmaksās patērētājam netiek iekļautas tādas

komisijas par izmaiņām kreditēšanas līguma noteikumos un nosacījumos, kas veiktas pēc patērētāja pieprasījuma. Pieteicēja norāda, ka kredīta termiņa pagarināšana ir izmaiņas sākotnēji noslēgtā kreditēšanas līguma noteikumos, kas veiktas pēc patērētāja pieprasījuma.

Tiesa minētos argumentus nav ņēmusi vērā un ir aprobežojusies vien ar atsevišķu Noteikumos Nr.1219 iekļauto normu atreferējumu, neanalizējot termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” saturu šo noteikumu izpratnē un tā ietekmi uz Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normu piemērošanu. Tiesa nepareizi uzskatījusi, ka Direktīva 2008/48/EK neregulē jautājumu par kredīta termiņa pagarināšanu un par to piemērojamām komisijas maksām. Pieteicējas ieskatā tas vien, ka minētā direktīva šo jautājumu neregulē *expressis verbis*, nav pietiekami, lai atzītu, ka direktīvā attiecīgais jautājums nav regulēts vispār.

Pieņemot, ka Direktīva 2008/48/EK neregulē kredīta termiņa pagarināšanu un par to maksājamās komisijas, secināms, ka attiecīgi šāds regulējums nav ietverts arī nacionālajos normatīvajos aktos, kas saturiski atkārtoti direktīvas normas. Šādā gadījumā tiesai bija jāsecina, ka Centram nebija tiesību sodīt pieteicēju par neesošas normas pārkāpumu.

Tiesa nepamatoti uzskatījusi, ka Direktīva Nr.2008/48/EK neregulē jautājumu par kredīta termiņa pagarināšanu un par to maksājamām komisijām, jo Eiropas Komisijas vadlīnijās sniegts skaidrojums, ka gada procentu likmes aprēķināšanas vajadzībām kredīta kopējās izmaksas patērētājam netiek iekļautas tādas komisijas par izmaiņām kreditēšanas līguma noteikumos, kas veikti pēc patērētāja pieprasījuma.

Gadījumā, ja piekristu Centra viedoklim, ka attiecībā uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu piemērojami Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktie ierobežojumi, komisija par kredīta termiņa pagarināšanu būtu mazāka nekā kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kuras patērētājam jāmaksā par sākotnējo kredīta termiņu. Attiecīgi likums nemotivētu patērētāju izpildīt saistības sākotnēji noteiktajā termiņā, bet gan atlikt to izpildi. Patērētājs tiktu iedrošināts aizņemties, jo viņam būtu zināms, ka saistību neizpildei sākotnējā termiņā nebūtu būtisku negatīvu seku.

[5.2] Tiesa nepareizi secinājusi, ka pieteicēja īstenojusi negodīgu komercpraksi. Pieteicējas ieskatā tas vien, ka komersants pieļāvis kādas normas, piemēram, Patērētāju tiesību aizsardzības likuma pārkāpumu, automātiski nenozīmē, ka ir veikta negodīga komercprakse.

Centrs savu viedokli par to, ka pieteicējas īstenojusi komercprakse ir negodīga, pamatojis ar Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 4.panta otrās daļas 1.punktu. Savukārt tiesa ir atzinusi par pamatotu Centra secinājumu, ka pieteicēja, piedāvājot patērētājiem kredītu termiņa pagarināšanas iespēju ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļai neatbilstošām kredīta kopējām izmaksām dienā, ir īstenojusi profesionālai rūpībai neatbilstošu komercpraksi, kura būtiski negatīvi ietekmējusi patērētāju rīcību.

Pieteicēja norāda, ka tiesa, analizējot pieteicējas komercprakses atbilstību profesionālajai rūpībai, nav pievērsusies jautājumam par pieteicējas centieniem ar Asociācijas starpniecību ilgstoši vest dialogu ar Centru un Ekonomikas

ministriju par strīdus tiesību normas piemērošanu attiecībā uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu un nav ņēmusi vērā apstākli, ka tieši Centrs ilgstoši nespēja sniegt skaidru viedokli šajā jautājumā. Šie apstākļi izslēdz iespēju kvalificēt pieteicējas komercdarbību kā profesionālai rūpībai neatbilstošu. Centra sniegtā informācija bija pretrunīga, un līdz ar to pieteicēja objektīvi laikus nevarēja ieviest nepieciešamās izmaiņas tās līgumos un sistēmā.

Tiesa nepareizi secinājusi, ka pieteicējas komercprakse negatīvi ietekmēja patērētāju rīcību, un nav ņēmusi vērā, ka pirms vienošanās noslēgšanas par kredīta atmaksas termiņa pagarināšanu patērētājam bija pieejama informācija par konkrētu komisijas apmēru, kāda patērētājam būs jāmaksā, ja tas izvēlēsies pagarināt kredīta termiņu. Patērētājam visos gadījumos tika nodrošināta iespēja pieņemt uz informāciju balstītu un ekonomiski pamatotu lēmumu – atmaksāt kredītu vai pagarināt tā termiņu. Patērētājs varēja salīdzināt pieteicējas noteikto komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu ar izmaksām, kas patērētājam rastos, saņemot tāda paša apmēra kredītu pie cita pakalpojumu sniedzēja, un, ja patērētājs to uzskatītu par ekonomiski pamatotu, saņemt jaunu kredītu, lai izlietotu to pieteicējas izsniegtā kredīta atmaksai. Patērētājam, kurš ir pietiekami vērīgs un piesardzīgs vidusmēra patērētājs, tika nodrošināta iespēja pirms lēmuma pieņemšanas izvērtēt to, kurš no viņa rīcības modeļiem (atmaksāt kredītu pilnībā vai pa daļām, saņemt kredītu no cita pakalpojumu sniedzēja vai pagarināt kredīta termiņu) būtu viņam ekonomiski visizdevīgākais.

Turklāt līdz pat 2016.gada 5.augustam, kad starp Asociāciju, Centru un Ekonomikas ministriju norisinājās diskusija par strīdus tiesību normu, tajā noteiktos ierobežojumus attiecībā uz kredīta termiņa pagarināšanas komisiju nepiemēroja arī pārējie pakalpojumu sniedzēji. Līdz ar to attiecīgajā laika posmā patērētājiem nebūtu bijis iespējams pagarināt kredīta termiņu ar Centra ieskatā likumam atbilstošām izmaksām arī pie citiem šo pakalpojumu sniedzējiem.

[5.3] Tiesa nepareizi secinājusi, ka pārsūdzētais lēmums atbilst tiesiskās drošības (noteiktības) principam.

Kā atzīts Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 90.panta komentārā, normas saturam ir jābūt tādām, lai privātpersona zinātu, kādas tiesiskās sekas rodas no noteiktiem juridiskiem faktiem vai noteiktas rīcības (darbības vai bezdarbības), lai viņa varētu izdarīt apzinātu izvēli un vajadzības gadījumā pielāgot savu rīcību normas prasībām.

Ievērojot to, ka strīdus tiesību norma neparedz skaidrus priekšrakstus personas rīcībai, lēmums par personas sodīšanu par šādas normas pārkāpumu nevar tikt atzīts par tiesisku. Tāpat nepamatots ir tiesas secinājums, ka Centrs 2016.gada 11.janvāra vēstulē Asociācijai ir sniedzis skaidru un nepārprotamu Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas interpretāciju un ka Centrs laika posmā līdz pārsūdzētā lēmuma pieņemšanai nav mainījis savu viedokli par šīs normas interpretāciju.

Tiesa nav ņēmusi vērā, ka Asociācija vēl 2015.gada jūlijā izstrādāja vadlīnijas, kas paredzētas vienveidīgai 2015.gada 28.maija grozījumu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā piemērošanai. To projektā atbilstoši Asociācijas izpratnei tika norādīts, ka, nosakot kredīta kopējās izmaksas patērētājam,

citastarp neņem vērā maksājumus, kas kredīta devējam nav zināmi kredīta līguma noslēgšanas laikā, kā vienu no piemēriem norādot tieši „pagarināšanas maksas”. Izstrādātās vadlīnijas apstiprinātas ar Centra Finanšu pakalpojumu uzraudzības daļas vadītāja Anda Priedīša 2015.gada 4.augusta e-pasta vēstuli. Līdz ar to pieteicēja veica attiecīgas izmaiņas tās līgumos un sistēmā 2015.gada 28.maija grozījumu Patērētāju tiesību aizsardzības likumā ieviešanai.

Savukārt viedokli, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu tomēr ir iekļaujama kredīta kopējās izmaksās patērētājam, Centrs pirmoreiz izteica tikai 2016.gada 11.janvāra vēstulē, t.i., pēc tam, kad 2015.gada 28.maija grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likumā bija stājušies spēkā. Tiesa nav ņēmusi vērā, ka Centrs vairākkārt mainīja savu viedokli par to, kā aprēķināmi kredīta izmaksu ierobežojumi kredīta termiņa pagarināšanas gadījumā, ko pierāda Centra 2016.gada 11.janvāra, 1.marta un 16.maija vēstule, kā arī Centra interneta vietnē 2016.gada 17.februārī publicētais dokuments ar atbildēm uz biežāk uzdotajiem jautājumiem saistībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta grozījumiem. No pārsūdzētā lēmuma arī izriet, ka atbilstoši tā pieņemšanas laikā pastāvošajai Centra izpratnei ir pieļaujami divi kredīta kopējo izmaksu aprēķina varianti: 1) aprēķinot 0,2 % dienā, sākot ar piecpadsmito kredīta izmantošanas dienu vai 2) aprēķinot 0,25 % dienā par visu kredīta līguma darbības laiku. Arī no Centra atbildēm pirmās instances tiesas sēdē izriet, ka Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļa ir tulkojama tādā veidā, ka pakalpojumu sniedzējam ir tiesības pašam izvēlēties, kuru no divām norādītajām likmēm piemērot, nosakot komisijas par kredīta termiņa pagarināšanu maksimālo apmēru.

Šobrīd Centra interneta vietnē ir patiešām norādīts uz diviem variantiem, kā aprēķināt kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu kredīta termiņa pagarināšanas gadījumā, un šī informācija, spriežot pēc tā datnes (*Document Properties*), ir sagatavota tikai 2017.gada 18.janvārī, t.i., aptuveni gadu pēc grozījumu stāšanās spēkā. Šādos apstākļos pieteicējas ieskatā nav iespējams konstatēt, ka strīdus tiesību norma noteica skaidru regulējumu, lai būtu tiesisks pamats pieteicējas sodīšanai par šāda regulējuma neievērošanu. Turklāt pakalpojumu sniedzējam objektīvi ir nepieciešams laiks, lai ieviestu izmaiņas pakalpojumu sniedzēja piemēroto komisiju aprēķināšanā, jo šim nolūkam nepieciešams veikt grozījumus pakalpojumu sniedzēja tipveida līgumos, sistēmā, apmācīt darbiniekus u.c.

Asociācijas, Centra, Ekonomikas ministrijas un Saeimas Juridiskā biroja 2016.gada 5.augusta tikšanās laikā panākta vienošanās, ka, neatkāpjoties no savas juridiskās pozīcijas par tiesību normu piemērošanu, Asociācijas pārstāvētie komersanti laikā līdz 2016.gada 30.oktobrim nodrošinās savas darbības atbilstību Centra izpratnei par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanu. Minēto pieteicēja ir nodrošinājusi, un līdz ar to tā nevar tikt sodīta par strīdus tiesību normas pārkāpšanu, vismaz laikā, kamēr nepastāvēja skaidrība par Centra viedokli.

Administratīvā procesa likuma 98.panta pirmā daļa noteic privātpersonas tiesības, nevis pienākumu saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētā tiesiskajā

situācijā. Apstākļos, kad Asociācija visu savu biedru interesēs jau bija vērsusies Centrā ar lūgumu sniegt skaidrojumu par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanu kredīta termiņa pagarināšanas gadījumā, vēl pieteicējas individuāla vērtēšana būtu bijusi lieka.

[5.4] Tiesa nav vērtējusi pieteicējas argumentus par to, ka Centra uzliktais sods nesekmē leģitīma mērķa sasniegšanu.

No pārsūdzētā lēmuma izriet, ka Centra izšķiršanos piemērot sodu lielā mērā noteicis pieteicējas atteikums parakstīt rakstveida apņemšanos par pārkāpuma novēršanu. Tomēr, ievērojot licencē ietvertā nosacījuma par pārkāpuma novēršanu izpildi, vairs nepastāvēja nepieciešamība Centram lemt par pieteicējas profesionālajai rūpībai neatbilstošu komercpraksi un piemērot tai sodu, jo pienākums izpildīt nepieciešamās darbības (uz ko tiešā veidā tika vērsta rakstveida apņemšanās) jau bija ietverts licences nosacījumā.

Pieteicēja piekrita ievērot Centra veikto normu interpretāciju, lai gan tās ieskatā šāda interpretācija nav viennozīmīga. Pieteicēja vēlējas izmantot tiesības uz tiesas kontroli pār Centra izdoto lēmumu, bet, parakstot rakstveida apņemšanos, tā šādas tiesības būtu nesamērīgi zaudējusi.

[5.5] Pieteicēja norāda, ka pārsūdzētais lēmums pieņemts divus mēnešus pēc likumā noteiktā sešu mēnešu termiņa beigām, un Centrs nav informējis pieteicēju par tiesību pagarināt minēto termiņu izlietošanas objektīvo pamatu.

Tiesa nepamatoti secinājusi, ka termiņa nokavējumu attaisno pieteicējas vairākkārt izteiktie lūgumi pagarināt termiņu Centra pieprasītās informācijas iesniegšanai, kā rezultātā termiņa nokavējums esot pieļauts pieteicējas pašas rīcības rezultātā, nespējot savlaicīgi iesniegt pieprasīto informāciju.

Minētais tiesas secinājums izdarīts, patvaļīgi pieņemot, ka pieteicēja savas vainas dēļ kavējusi Centra pieprasītās informācijas iesniegšanu, un nevērtējot to, vai pieteicējai nav bija objektīvi iemesli lūgt Centram pagarināt informācijas iesniegšanas termiņu. Turklāt Centrs vēl 2016.gada 30.decembrī (t.i., jau pēc Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļā noteiktā sešu mēnešu termiņa beigām) lūdza pieteicējai sniegt papildu informāciju par termiņu, līdz kuram pieteicēja piemērojusi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļai neatbilstošas komisijas maksas par kredīta termiņa pagarinājumu un kopējo pagarinājumu skaitu no 2016.gada 1.janvāra. Tiesa nav vērtējusi to, vai Centram bija pamatoti iemesli, kādēļ tas nevarēja pieprasīt pieteicējai visu tam nepieciešamo informāciju likumā noteiktā termiņa ietvaros.

Centra norādītais, ka likums neparedz iestādei pienākumu īpaši paziņot par lietas pagarināšanu un nenosaka formu, kādā tas darāms, bet tā esot iestādes iekšēja procesuāla darbība, ko Centrs veicis lietvedības sistēmā, ir vērtējams kritiski. Pirmkārt, tas pārkāpj tiesiskās noteiktības principu, jo rada situāciju, ka privātpersona nevar paļauties, ka pēc likumā noteiktā termiņa notecējuma tā nevar tikt sodīta, un, otrkārt, tas neļauj īstenot kontroli pār to, vai termiņa pagarināšana patiešām notikusi objektīvu iemeslu dēļ, kā to noteic Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļa.

[5.6] Tiesas argumenti par soda samērīgumu ir formāli, jo tā nav vērtējusi pieteicējas argumentu, ka soda noteikšanā nav ņemts vērā tas, ka ilgstoši

pastāvēja neskaidrība par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļas piemērošanu attiecībā uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu. Šajā kontekstā tiesa nav arī vērtējusi Centra rīcības tiesiskumu, uzskatot, ka pārkāpums ildzis deviņus mēnešus, lai arī vienošanās par izmaiņu ieviešanu tika panākta tikai 2016.gada 5.augusta tikšanās laikā.

Turklāt pēc 2016.gada 5.augusta tikšanās pieteicēja un Centrs vienojās par Centra prasību pakāpenisku ieviešanu. Centrs gadījumā, ja pārkāpums bija acīmredzams, varēja uzsākt administratīvo lietu un piemērot sodu savlaicīgāk, samazinot zaudējumus patērētājiem un tiesisko neskaidrību pieteicējai.

[6] Paskaidrojumos Administratīvajai apgabaltiesai Centrs norāda, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota šādu iemeslu dēļ.

[6.1] Centrs, ievērojot lietas apstākļus, normatīvo aktu regulējumu un tā lietā sniegto juridiski pamatoto skaidrojumu, pievienojas tiesas secinājumam par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteikto ierobežojumu attiecināmību uz komisijas maksām par kredīta termiņa pagarināšanu.

[6.2] Kredītu pagarināšana bieži vien ir saistīta ar nespēju izpildīt no līguma izrietošās saistības, ko apliecina arī Latvijas Universitātes 2017.gadā veikts pētījums „Distances jeb ātro kredītu izmantošana Latvijā” (*sk. http://www.parads.lv/Uploads/2018/02/12/distances_jeb_atro_kreditu_izmantos_ana_latvija.pdf*). Tomēr lietā nav tik būtisks fakts, kāpēc kreditēšanas līgumi tiek pagarināti, cik būtisks ir fakts, ka vidusmēra patērētājs varēja paļauties uz to, ka pieteicēja kā profesionāle konkrētajā jomā pareizi aprēķina kredīta kopējās izmaksas un, slēdzot līgumus, pareizi piemēro likuma regulējumu. Nezinot, ka pieteicēja komisijas maksas aprēķinājusi nepareizi, vidusmēra patērētājs varēja, piemēram, pieņemt lēmumu izvēlēties pieteicējas pakalpojumu un arī to apmaksāt pēc pirmajām 30 dienām, nevis vienoties par atmaksas termiņa pagarināšanu. Līdz ar to pieteicēja ir īstenojusi negodīgu – profesionālajai rūpībai neatbilstošu – komercpraksi.

Kā atzinusi Administratīvā apgabaltiesa 2018.gada 30.maija spriedumā lietā Nr.A420186317, Centrs ir bijis konsekvents jautājumā par to, ka kredītlīguma noslēgšanas brīdī nezināmas izmaksas nav iekļaujamas kredīta kopējās izmaksās. Savukārt, noslēdzot vienošanos par aizdevuma atmaksas termiņa pagarināšanu, izmaksas, kas saistītas ar aizdevuma lietošanu pagarinātajā termiņā, kredīta devējam kļūst zināmas un saistošas, aprēķinot kredīta kopējo izmaksu pieauguma ierobežojumu. Sarakste starp nozares pārstāvjiem, Centru un Ekonomikas ministriju acīmredzami ir bijusi tāpēc, ka tieši nozares pārstāvji nepiekrīt un nevēlas, lai tiesību normas tiktu piemērotas tā, kā to konsekventi norādījis Centrs.

[6.3] Pieteicēja kā Asociācijas biedrs ir bijusi informēta par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta otrās daļas grozījumu piemērošanu.

Centra un nozares pārstāvju starpā ir bijusi aktīva komunikācija, un nevienā brīdī Centrs nav mainījis nostāju par kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu attiecināmību uz kredīta termiņa pagarināšanas izmaksām. Lai gan Centrs nekonstatēja būtiskas neatbilstības Asociācijas izstrādātajās

vadlīnijās par Patērētāju tiesību aizsardzības likuma jauno normu interpretāciju (turpmāk – Asociācijas vadlīnijas), tomēr Asociācija tika aicināta precizēt tās vadlīnijas attiecībā uz vienošanās par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu). Proti, caurskatot Asociācijas vadlīniju saturu, Centrs nenorādīja uz kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) maksu ierobežojumiem, bet gan akceptēja šo vadlīniju saturu attiecībā uz izmaksām, kas jāņem vērā kredīta kopējās izmaksās, konstatējot, ka tās ir izmaksas, kas tiek piemērotas kredīta izsniegšanas gadījumā, bet nevis kredīta termiņa atlikšanas (pagarināšanas) gadījumā. Minētais norādīts Centra 2016.gada 1.marta vēstulē Nr.3.3.-7-F-372/1401.

Līdz ar to pieteicēja nevarēja tiesiski paļauties, ka Centrs būtu akceptējis Asociācijas viedokli par kredīta kopējo izmaksu ierobežojumu attiecināmību uz kredīta termiņa atlikšanas jeb pagarināšanas izmaksām.

[6.4] Pārsūdzētajā lēmumā ietverts juridiskais un ekonomiskais pieteicējas pieļautais negodīgās komercprakses aizlieguma pārkāpuma pamatojums un lēmuma pieņemšanas lietderīguma apsvērumi, kā arī norādīti patērētājiem aptuvenie radītie zaudējumi (pieteicējas datu analīze), kura aprēķins ir skaidrots Centra vecākā eksperta 2017.gada 15.februāra dienesta ziņojumā.

Centrs izmantoja Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektajā daļā norādītās tiesības attiecībā pret pieteicēju, aicinot to rakstveidā apņemties novērst pārkāpumu un tādējādi atzīstot vainu pārkāpumā. Centrs norāda, ka komercprakses īstenotāja iesniegta rakstveida apņemšanās vai iestādes pieņemtais lēmums ir vienīgais tiesiskais pamats kā patērētājiem, kurus ir skāris komersanta (pieteicējas) izdarītais pārkāpums, ir iespējams īstenot savu tiesību aizsardzību, vēršoties pie kredīta devēja (pieteicējas) ar prasību veikt pārrēķinu un atmaksāt nepamatoti ieturētos naudas līdzekļus.

Pieteicēja neiesniedza rakstveida apņemšanos Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta piektās daļas 2.punkta izpratnē, un līdz ar to pieteicējas veiktās darbības juridiski nav uzskatāmas par labprātīgām darbībām vai rakstveida apņemšanos minētā likuma izpratnē. Līdz ar to Centrs, ievērojot Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta astotās daļas 5.punktu, pieņēma lēmumu par naudas soda piemērošanu pieteicējai.

[6.5] Centrs norāda, ka soda naudas apmēra noteikšanā tika ņemts vērā pieteicējas iesniegtais 2015.gada pārskatā norādītais neto apgrozījums un pieļautā pārkāpuma smaguma pakāpe. Atbilstoši Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²pantam soda naudas apmērs var būt noteikts līdz 10 % no komercprakses īstenotāja pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma.

Pārsūdzētajā lēmumā tika ņemti vērā Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.²panta pirmajā un otrajā daļā norādītie kritēriji, ievērojot Centra vadlīnijās noteiktos kritērijus soda naudas noteikšanai pēc pārkāpuma smaguma, pārkāpuma veida/rakstura, reklāmas izplatīšanas apjoma un ilguma, radītās ietekmes, kā arī lēmuma adresāta loma un pārkāpuma izdarīšanas apstākļi. Proti, tiek ņemts vērā, vai komercprakses īstenotājs ir pats pārdevējs, pakalpojuma sniedzējs vai ražotājs, vai arī persona, kura rīkojas komercprakses īstenotāja vārdā vai uzdevumā. Vērtējot pārkāpuma izdarīšanas apstākļus, tiek ņemts vērā, vai lēmuma adresātam bija iespēja nodrošināt normatīvo aktu, par

kuru pārkāpšanu paredzēta atbildība, ievērošanu, vai veikti nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu šo normatīvo aktu ievērošanu.

Pirms pieteicējas pieļautā pārkāpuma būtiskuma un ietekmes izvērtēšanas Centrs, balstoties uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas rādītājiem, kā arī administratīvās lietas ietvaros esošajiem datiem par komisijas maksas par kredīta atlikšanu apmēriem, veica pieteicējas iespējami patērētājiem radīto zaudējumu aprēķinu, kurā norādītais zaudējumu aprēķins balstīts uz pieteicējas iesniegtajiem statistikas datiem laika posmā no 2014.gada līdz 2016.gada 1.pusgamam (ieskaitot) un vidējo izsniegto kredīta summu 237,98 *euro* apmērā. Ņemot vērā minēto un pieteicējas sniegto informāciju par pagarinājumu skaitu, aprēķināmie iespējami patērētājiem radītie zaudējumi par laika periodu no 2016.gada 1.janvāra līdz 2016.gada 26.oktobrim kopā ir 1 703 582,89 *euro*. Attiecībā pret šo zaudējumu apmēru piemērotā soda nauda 56 000 *euro* apmērā ir ne vien samērīga un atbilstoša pārkāpumam un tā ietekmei, bet pat pieticīga. Procentos soda naudas apmērs ir tikai 0,84 % no pieteicējas 2015.gada neto apgrozījuma un 56 % no maksimālās soda naudas.

[6.6] No Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļas izriet, ka iestādei, ja iespējams, lēmums jāpieņem sešu mēnešu laikā, bet, ja tas nav iespējams, esot objektīviem iemesliem, lietas izskatīšana pagarināma līdz diviem gadiem.

Centrs norāda, ka administratīvās lietas izskatīšanas pagarināšana ir iestādes iekšējā procesuālā darbība, un līdz ar to lietas izskatīšana tika pagarināta iestādes lietvedības sistēmā. Centrs nebija likumā noteikts pienākums sagatavot atsevišķu lēmumu par lietas pagarināšanu uz sešiem mēnešiem un par minēto informēt administratīvās lietas dalībnieku. Administratīvās lietas izskatīšanas termiņa pagarinājums ir iestādes iekšējs procesuāls lēmums.

No Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10.panta piektās daļas izriet, ka labas pārvaldības princips sevī ietver taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā. Kā atzīts juridiskajā literatūrā, no Administratīvā procesa likuma 49.panta ceturrtās daļas izriet, ka ir pieļaujams izņēmums – procesuālās darbības var tikt veiktas arī pēc termiņa nokavējuma, ja termiņa nokavējumam ir pienācīgs pamatojums. Jēdziens „pienācīgs pamatojums” ir atklāts juridisks jēdziens, kurš ar noteiktu saturu aizpildāms iestāžu un tiesu praksē. Centrs norāda, ka izskatāmajā lietā pienācīgais pamatojums bija aktīvā sarakste ar pieteicēju. Centrs apzināti nekavēja nedz lietas izskatīšanu, nedz pieteicējas tiesības un intereses administratīvā procesa ietvaros.

[7] Administratīvajā apgabaltiesā saņemts pieteicējas lūgums uzdot jautājumu Eiropas Savienības tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai. Lūgums pamatots šādi.

[7.1] 2016.gada 1.novembrī stājās spēkā Ministru kabineta 2016.gada 25.oktobra noteikumi Nr.691 „Noteikumi par patērētāja kredīšanu” (turpmāk – Noteikumi Nr.691), kuri aizstāja Noteikumus Nr.1219. Arī Noteikumos Nr.691 identiskā veidā lietots termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam”. Savukārt termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” būtība un izpratne sakņojas

Direktīvā 2008/48/EK un dokumentos, kuri ar Direktīvu 2008/48/EK tiek atcelti, t.sk. Direktīvā 87/102/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (turpmāk – Direktīva 87/102/EEK).

[7.2] Pieteicējas ieskatā, lai taisītu ar Eiropas Savienības tiesībām pilnībā savienojamu spriedumu, ir nepieciešams uzdot Eiropas Savienības tiesai prejudiciālus jautājumus, noskaidrojot Direktīvā 2008/48/EK un attiecīgajos nacionālajos normatīvajos aktos lietotā termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” patieso tvērumu, īpaši to, vai komisija par kredīta termiņa pagarināšanu tiek iekļauta kredīta kopējās izmaksās patērētājam. Tādā veidā būs secināms, vai Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā noteiktie kredīta kopējo izmaksu patērētājam ierobežojumi var tikt attiecināti uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu.

Atbilde uz jautājumu, vai komisijas maksa par kredīta termiņa pagarināšanu ietilpst termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” tvērumā (un eventuāli uz to būtu attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā ietvertie ierobežojumi) meklējama attiecīgajos Eiropas Savienības tiesību aktos un to izstrādes dokumentos. Tikai izvērtējot konkrētajam terminam sākotnēji piešķirto nozīmi, būs iespējams izdarīt ar Eiropas Savienības tiesību normām saderīgus secinājumus par šī termina izpratni arī nacionālajās tiesībās.

[7.3] Noteikumu Nr.1219 6.punkts (šobrīd Noteikumu Nr.691 6.punkts) apstiprina, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu nav ietverama termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” tvērumā, jo tā tiek piemērota tikai gadījumā, ja patērētājs neizpilda saistības kreditēšanas līgumā noteiktajā termiņā, vēloties kredīta atmaksas termiņu pagarināt. Pieteicēja norāda, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu uzskatāma par maksājumu, ko „patērētājs maksā par kreditēšanas līgumā noteikto patērētāja saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi” Noteikumu Nr.1219 6.1.apakšpunkta (šobrīd Noteikumu Nr.691 6.1.apakšpunkts) izpratnē.

Līdzīgi kā Noteikumos Nr.1219 un Noteikumos Nr.691, arī Direktīvā 2008/48/EK termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” lietots kontekstā ar gada procentu likmes aprēķināšanu. Direktīvas 2008/48/EK 19.panta otrā daļa paredz Noteikumu Nr.1219 6.punktam (šobrīd Noteikumu Nr.691 6.punkts) gandrīz analogisku regulējumu. Nacionālajās tiesību normās ietvertie nosacījumi ir pat plašāki, paredzot izņēmumu ne tikai saistību neizpildei, bet arī nepienācīgai izpildei un nosakot veidu, kā tiek aprēķināta gada procentu likme.

[7.4] Izvērtējot Direktīvas 2008/48/EK izstrādes dokumentus, secināms, ka termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” nav ieviests tieši ar šo direktīvu, bet tas lietots jau Direktīvā 87/102/EEK, kas atcelta līdz ar Direktīvas 2008/48/EK pieņemšanu. Pieteicēja, atsaucoties uz Direktīvas 87/102/EEK 1.panta „d” un „e” apakšpunktu, norāda, ka arī šajā direktīvā termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” lietots kontekstā ar gada procentu likmes aprēķināšanu.

Savukārt, lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību un nodrošinātu patērētājiem augstu aizsardzības līmeni, Kopienas līmenī vienota metode gada

procentu likmes aprēķināšanai noteikta ar Padomes 1990.gada 22.februāra direktīvu 90/88/EEK, ar ko groza Direktīvu 87/102/EEK par dalībvalstu normatīvo un administratīvo aktu tuvināšanu attiecībā uz patēriņa kredītu (turpmāk – Direktīva 90/88/EEK). Ar Direktīvu 90/88/EEK grozītas arī definīcijas Direktīvā 87/102/EEK lietotajiem terminiem, kā arī ieviesti izņēmuma noteikumi attiecībā uz maksājumiem, kas netiek iekļauti kredīta kopējās izmaksās patērētājam, aprēķinot gada procentu likmi.

Direktīvas 90/88/EEK 1.panta otrajā daļā ietvertie izņēmumi attiecībā uz maksājumiem, kas netiek iekļauti kredīta kopējās izmaksās patērētājam (jeb patērētāja kredīta kopējās izmaksās), pirmo reizi parādījās Direktīvas 90/88/EEK izstrādes dokumentos 1989.gada 18.marta pārstrādātajā Eiropas Komisijas priekšlikumā par Direktīvas 87/102/EEK grozīšanu. Vēl iepriekš, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 1988.gada 27.oktobra viedoklī norādīja, ka ir jābūt vienprātībai par faktoriem, kuri tiek iekļauti formulā, t.i., izmaksām. Vajadzētu nodrošināt, ka patērētāji ir informēti brīdī, kad tie piekrīt kredītam ar visām izmaksām, kas (vēl) nav iekļautas gada procentu likmes aprēķināšanā. Šādas izmaksas, kas atšķiras dažādos gadījumos, sastāda apstrādes un starpniecības maksas, kredīta komisijas, atlaides un jebkādas apdrošināšanas prēmijas. Šīs izmaksas ir jānorāda kopā ar vienotās aprēķināšanas metodes ieviešanu. Patērētājiem būtu neizdevīgi, ja vienotas aprēķināšanas metode tiktu ieviesta pirms izmaksu standartizēšanas.

Pieteicējas ieskatā no minētā izriet, ka izņēmuma izmaksas, kas netiek iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam gada procentu likmes aprēķināšanas vajadzībām, tika noteiktas, lai nemaldinātu patērētājus brīdī, kad tie piekrīt noslēgt kredītēšanas līgumu. Noteiktās izņēmuma izmaksas skaidri paredz konkrētas izmaksas, kas netiek iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam un ar kurām patērētājiem būtu jāērēķinās papildus kredīta kopējām izmaksām. Noteiktās izņēmuma izmaksas pārņemtas arī šobrīd spēkā esošajā Direktīvā 2008/48/EK, kas aizstāja Direktīvu 87/102/EEK.

Kā vienas no izņēmuma izmaksām, kas netiek iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam, Direktīvā 90/88/EEK minētas maksas, ko aizdevuma ņēmējs maksā par kredītlīgumā noteikto saistību neievērošanu. Saturiski līdzīgs izņēmums ietverts arī šobrīd spēkā esošās Direktīvas 2008/48/EK 19.panta otrajā daļā un arī Noteikumu Nr.1219 6.1.apakšpunktā.

Pašsaprotami, ka maksājumi, kas patērētājam jāmaksā par kredītēšanas līgumā noteikto saistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi, nav iekļauti kredīta kopējās izmaksās patērētājam, jo šādi maksājumi tiek piemēroti tikai gadījumā, ja patērētājs neizpilda (vai izpilda nepienācīgi) kredītēšanas līgumā noteiktās saistības. Tādēļ arī komisija par kredīta termiņa pagarināšanu ir maksājums, ar kuru patērētājam būtu jāērēķinās kredītēšanas līguma noslēgšanas brīdī papildus kredīta kopējām izmaksām patērētājam. Šāda komisija tiek piemērota vienīgi gadījumā, ja patērētājs neizpilda saistības kredītēšanas līgumā noteiktajā termiņā un vēlas kredīta atmaksas termiņu pagarināt.

[7.5] Lai arī no minētā secināms, ka komisija par kredīta termiņa pagarināšanu neietilpst termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” tvērumā,

tomēr vienlaikus pieteicēja piekrt pirmās instances tiesas spriedumā norādītajam, ka ne Direktīva 2008/48/EK, ne Eiropas Komisijas vadlīnijas *expressis verbis* pēc būtības neskaidro jautājumu par izmaksu par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu) iekļaušanu kredīta kopējās izmaksās.

[7.6] Ievērojot visu minēto un to, ka arī Eiropas Savienības tiesa savos nolēmumos, interpretējot strīdus tiesību normas, nav sniegusi pilnībā viennozīmīgu atbildi par konkrēto jautājumu, pieteicēja norāda, ka ir nepieciešams vērsties Eiropas Savienības tiesā ar lūgumu prejudiciālā nolēmuma sniegšanai. Acīmredzami, ka jautājums par termina „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” izpratni ir nozīmīgs izskatāmās lietas iztiesāšanā. No Direktīvas 2008/48/EK izstrādes dokumentu analīzes izriet, ka tajā lietotais termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” nav pietiekami skaidrs un ka sakarā ar to pastāv saprātīgas šaubas par tā attiecināšanu uz komisiju par kredīta termiņa pagarināšanu.

Pieteicēja formulējusi jautājumus Eiropas Savienības tiesai prejudiciāla nolēmuma sniegšanai. 1) vai Direktīvas 2008/48/EK 3.panta „g” apakšpunktā ietvertais termins „kredīta kopējās izmaksas patērētājam” ir interpretējams tādējādi, ka tajā netiek ietvertas tādas komisijas, kas patērētājam jāmaksā gadījumā, ja patērētājs neizpilda saistības kreditēšanas līgumā noteiktajā termiņā un vēlas kredīta atmaksas termiņu pagarināt? 2) Vai Direktīvas 2008/48/EK 19.panta otrajā daļā minētais izņēmums no kredīta kopējām izmaksām patērētājam, t.i., „izmaksas, kas patērētājam jāmaksā par jebkuru kredītlīgumā noteikto saistību neizpildi, kas paredzētas kredītlīgumā”, interpretējams tādējādi, ka tas tiek attiecināts uz komisiju, kas patērētājam jāmaksā gadījumā, ja patērētājs neizpilda saistības kreditēšanas līgumā noteiktajā termiņā un vēlas kredīta atmaksas termiņu pagarināt?

[8] Administratīvajā apgabaltiesā saņemts Centra viedoklis, ka pieteicējas izteiktais lūgums vērsties Eiropas Savienības tiesā ir nepamatots šādu iemeslu dēļ.

[8.1] Direktīva 2008/48/EK ir pilnas harmonizācijas direktīva ar mērķi nodrošināt vienotu regulējumu visā Eiropas Savienības līmenī. Šīs direktīvas 1.pants paredz saskaņot dažus dalībvalstu normatīvo aktu un administratīvo procedūru aspektus saistībā ar līgumiem, kas attiecas uz patēriņa kredītu.

Tas nozīmē, ka Direktīva 2008/48/EK neaizliedz dalībvalstīm, ievērojot šīs direktīvas pamatprincipus, nacionālā līmenī paredzēt stingrākas prasības noteiktiem kreditēšanas pakalpojumu veidiem, ņemot vērā valstī pastāvošā kreditēšanas tirgus īpatnības, patērētāju ienākumu līmeni, tēriņu paradumus, finanšu pratību. Uz šī pamata arī citās dalībvalstīs pastāv ierobežojumi maksimālajām kredīta izmaksām, piemēram, Igaunijā, Nīderlandē, Francijā, Somijā un Lietuvā.

Direktīvas 2008/48/EK 3.panta „g” apakšpunktā ietvertā kredīta kopējo izmaksu patērētājam definīcija pārņemta Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 1.panta 9.punktā. Lai gan sākotnēji tika paredzēts ierobežot gada procentu likmi, tomēr diskusiju rezultātā Saeimā tika nolemts izmantot kredīta kopējo izmaksu

definīciju, lai sasniegtu likumprojekta anotācijā uzstādīto mērķi aizsargāt patērētāja kā vājākās līguma slēdzēju puses ekonomiskās intereses, t.sk. patērētāja intereses nenonākt pārlieku lielās parādu saistībās, nodrošināt kredīta kopējo izmaksu samērīgumu, veicināt patērētāja maksātspējas izvērtēšanu. Līdz ar to 2015.gada 28.maijā tika pieņemti grozījumi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.pantā, nosakot ierobežojumus ar kreditēšanas līgumu saistīto izmaksu apmēram. Šāds regulējums nav pretrunā Direktīvas 2008/48/EK mērķiem un principiem, jo tajā nav regulēti kredīta izmaksu ierobežojumi.

[8.2] Analizējot Eiropas Komisijas vadlīniju 3.1.apakšpunktu, secināms, ka, skaidrojot Direktīvas 2008/48/EK 3.panta „g” apakšpunktu, Eiropas Komisija ir norādījusi, ka kredīta kopējās izmaksās ietveramas arī jebkādas zināmas vai paredzamas komisijas maksas (t.sk. procentu maksājumi, komisijas maksas, administratīvās izmaksas u.tml.), izņemot izmaksas par notāru pakalpojumiem. Eiropas Komisijas vadlīnijas pēc būtības neskaidro izmaksu par kredīta termiņa atlikšanu (pagarināšanu) iekļaušanu kredīta kopējās izmaksās, jo šīs izmaksas nav piemērojamas līguma noslēgšanas brīdī un ir atkarīgas no tā, vai patērētājs izvēlēsies pagarināt kredīta atmaksas termiņu.

[8.3] Pieteicējas lūgumā ietvertie jautājumi pēc būtības nav attiecināmi uz izskatāmo lietu, jo likumdevējs ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma attiecīgām normām, nepārkāpjot Direktīvas 2008/48/EK deleģējumu, ir noteicis regulējumu patērētāja kreditēšanas līguma izmaksām, ņemot vērā, ka minētajā direktīvā ietvertais kredīta kopējo izmaksu definējums ietver pietiekošu izmaksu uzskaitījumu, kurās ietveramas praktiski jebkuras ar kredīta izmantošanu saistītās komisijas maksas – noslēgšanas, lietošanas un pagarināšanas.

Tādējādi kreditēšanas līguma noslēgšanas brīdī komisijas maksa par kredīta atmaksas pagarināšanu netiek ņemtas vērā (jo saskaņā ar līgumu šis noteikums nav obligāts un tas var neiestāties) un aizdevuma lietošanu sākotnēji līgumā norādītajā aizdevuma atmaksas termiņā tiek piemērotas atbilstoši šim termiņam norādītās komisijas maksas (pēc būtības procenti par kapitāla lietošanu), ko var izteikt kā kopējās kredīta izmaksas patērētājam. Gadījumā, ja līguma termiņš tiek pagarināts vai tiek piešķirtas kredīta brīvdienas, tad tās izmaksas, kas saistītas ar kredīta lietošanu turpmākajā kredīta lietošanas termiņā (pagarināšanas maksas, maksa par kredīta brīvdienas piešķiršanu u.tml.) kļūst zināmas un ir uzskatāmas par kredīta izmaksām, uz kurām ir attiecināmi Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 8.panta 2.³daļā minētie ierobežojumi.

[9] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 245. un 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[10] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība nav pamatota, bet pieteikums ir noraidāms.

[11] Apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesa ir pareizi konstatējusi lietas faktiskos un tiesiskos apstākļus un pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to apgabaltiesa saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturto daļu pievienojas pirmās instances tiesas lietas apstākļu konstatējumam un sprieduma motivācijai, to neatkārtojot.

[12] Par apelācijas sūdzības argumentiem apgabaltiesa norāda, ka pirmās instances tiesa lietā ir rūpīgi izvērtējusi un sniegusi pareizu vērtējumu visiem no tiesību viedokļa būtiskajiem pieteicējas argumentiem.

Apgabaltiesa citastarp pievienojās arī pirmās instances tiesas veiktajai tiesību normu interpretācijai. Pieteicējas [5.1] sniegtā interpretācija nebalstās tiesiskajā regulējumā un loģikas likumos. Pieteicēja pēc būtības runā par tādu tiesisko regulējumu, kas būtu labvēlīgāks tās komercdarbībai, tomēr šāds regulējums spēkā esošajās tiesību normās nav ticis ietverts.

Administratīvā apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai, ka Centrs pamatoti uzskata, ka arī kredīta pagarināšanas komisijas ir ieskaitāmas kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kā arī, ja pagarinājums pārsniedz 30 dienas, kredīta kopējās izmaksas patērētājam nedrīkst pārsniegt 0,25% dienā no kredīta summas.

Negodīgas komercprakses īstenošana lietā ir pierādīta, un gan pārsūdzētajā lēmumā, gan pirmās instances tiesas spriedumā minētajā jautājumā ir pārliecinoša argumentācija. Apgabaltiesa pretēji pieteicējas ieskatam lietā nekonstatē, ka Ekonomikas ministrijas viedoklis būtu bijis neskaidrs vai vēl jo vairāk saskanīgs ar Asociācijas un pieteicējas viedokli. Citastarp arī no pieteicējas atsauces uz Centra darbinieka A.Priedīša e-pasta vēstules (*lietas I.sējuma 51.lapa*) neizriet tas, ka Centrs ir piekritis Asociācijas izstrādāto vadlīniju saturam. Minētā persona vien ir paskaidrojusi, ka nav paspējusi vadlīnijas izskatīt, lai arī norādījusi, ka “(..) I nodaļā *likās* viss kārtībā”, tālāk norādījusi, ka “vēl jāpārbauda tabula un II nodaļa (..)”. Tādējādi A.Priedīša atbilde apstiprina to, ka Centrs ar Asociācijas vadlīnijām joprojām iepazīstas, un nekāds gala secinājums nav izdarīts.

Tas, ka Asociācija ir centusies lobēt kredītdevējiem labvēlīgus nosacījumus, nav apšaubāms, un sarunās ar Centru un Ekonomikas ministriju tā nav panākusi sev labvēlīgāko regulējumu. Sarunu process un iesaistīto personu, tostarp Asociācijas, uzklauššana nav uzskatāms par Centra nenoteiktību vai viedokļu saskaņotību.

Tas, ka Centra vietnē detalizēta informācija par kredīta kopējo izmaksu aprēķināšanas ierobežojumu kredīta termiņa pagarināšanas gadījumā ir ievietota gadu pēc grozījumu tiesību normās pieņemšanas, nenozīmē, ka pirms tam tiesiskais regulējums kredītdevējiem nebija jāievēro vai ka tas bija neskaidrs. Ja pieteicējai tiešām būtu bijis neskaidrs Centra viedoklis, šādu informāciju nepieciešamības gadījumā tā varēja saņemt Centrā, vēršoties ar iesniegumu. Tā kā pieteicēja tā nav rīkojusies, tai arī nerodas aizsargājama tiesiskā palāvība rīkoties pretēji tiesiskajam regulējumam.

Sods, kā to pareizi vērtējusi pirmās instances tiesa, ir samērīgs, un to Centrs ir uzlicis savas rīcības brīvības ietvaros, nepieļaujot patvaļu. Apgabaltiesas ieskatā nav pareizi pārnest Centram to, ka pārkāpums ilgū īsāku periodu un attiecīgi soda nauda būtu mazāka, ja Centrs lietu būtu uzsācis agrāk. Pirmkārt, nav pamata uzskatīt, ka lieta būtu uzsākta nesaprātīgi ilgā termiņā pēc pārkāpuma konstatēšanas, un, otrkārt, lietas uzsākšanas termiņš nekādi neattiecināms pārkāpumu un nevar mīkstināt pārkāpēja atbildību. Pieteicēja varēja pārtraukt negodīgas komercprakses veikšanu arī bez administratīvās lietvedības uzsākšanas.

Apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesai, ka Centrs, nepieņemot pārsūdzēto lēmumu Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma 15.panta 12.daļā noteiktajā sešu mēnešu termiņā, ir pieļāvis procesuālu pārkāpumu. Lietā nav neviena straplēmuma par termiņa pagarināšanu, līdz ar to nav arī rakstveida motivācijas par objektīviem apstākļiem termiņa pagarināšanai. Vienlaikus pareizi ir pirmās instances tiesas apsvērumi, ka šādi objektīvi iemesli minētās tiesību normas izpratnē lietā ir konstatējami, un tie ir saistīti ar pašas pieteicējas vairākkārtējiem lūgumiem pagarināt laiku atbilžu sniegšanai uz Centra pieprasījumiem. Centram, pieņemot lēmumu ar kavējumu no likumā noteiktā sākotnējā termiņa, tomēr nav tikusi kavēta pieteicējas tiesību un interešu īstenošana. Lietas izskatīšanas gaitā notika aktīva sarakste starp dalībniekiem. Centrs citastarp centās panākt no pieteicējas rakstveida apņemšanos, kas tam neizdevās. Apgabaltiesa atzīst, ka minēto situāciju, kad pieteicēja ilgstoši nevēlas atzīt savu pārkāpumu, bet pārkāpums faktiski ir noticis, turklāt ar būtisku ietekmi uz patērētājiem, nevarēja atstāt neatrisinātu. Līdz ar to, tā kā ir konstatējami objektīvi apstākļi lietas izskatīšanas termiņa pagarinājumam, Centra pieļautais procesuālais pārkāpums, nepieņemot lietā starplēmumu par procesuālā termiņa pagarināšanu, neietekmē administratīvā akta saturu.

[13] Apgabaltiesa neuzskata, ka lietā ir nepieciešams uzdot Eiropas Savienības tiesai prejudiciālus jautājumus. Apgabaltiesa piekrīt Centra viedoklim, ka šajā lietā nav nepieciešama Eiropas Savienības tiesību normu tulkošana, jo piemērotas tiek nacionālo tiesību normas.

Centrs pareizi norādījis, ka Direktīva 2008/48/EK neaizliedz dalībvalstīm, ievērojot šīs direktīvas pamatprincipus, nacionālā līmenī paredzēt stingrākas prasības noteiktiem kreditēšanas pakalpojumu veidiem, ņemot vērā valstī pastāvošā kreditēšanas tirgus īpatnības, patērētāju ienākumu līmeni, tēriņu paradumus, finanšu pratību. Šāds regulējums nav pretrunā Direktīvas 2008/48/EK mērķiem un principiem, jo tajā nav regulēti kredīta izmaksu ierobežojumi.

Tādējādi pamatots ir Centra viedoklis, ka pieteicējas lūgumā ietvertie jautājumi ir saistāmi ar nacionālo regulējumu, kas paredz stingrākas prasības patērētāju kreditēšanas pakalpojumu sniedzējiem, un uz ko Direktīvas 2008/48/EK tvērums neattiecas.

[14] Šādos apstākļos pārsūdzētā lēmuma atcelšanai nav pamata, jo tas ir

tiesisks.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt SIA „ONDO” pieteikumu par Patērētāju tiesību aizsardzības centra 2017.gada 21.februāra lēmuma Nr.4-pk atcelšanu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnese referente	(<i>personiskais paraksts</i>)	L.Vīnkalna
Tiesneses	(<i>personiskais paraksts</i>)	I.Juhņeviča-Knoka
	(<i>personiskais paraksts</i>)	L.Konošonoka

NORAKSTS PAREIZS

Administratīvās apgabaltiesas tiesnese
Rīgā 2018.gada 27.decembrī

L.Vīnkalna